

DELO

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO
ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE
5. OKTOBRA 1934 USTANOVILO KOMU-
NISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLO-
VENSKEGA POROČEVALCA«, KIGA JE
LETA 1941 USTANOVILO OSVOBODIL-
NA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

Glavni urednik Janez Vipotnik Odgovorni urednik Franc Šetinc

LJUBLJANA, ponedeljek, dne 24. julija 1961 - Leto III. Štev. 200

IZJAVA PREDSEDNIKA TITA O MEDNARODNEM POLOŽAJU

„Ustaviti je treba ples na robu vojne“

»Ponovno se nahajamo na robu vojne« – »Zdrava človeška pamet se mora zgroziti spričo negotovosti, v kateri se svet nahaja« – »Treba je kreniti po poti miroljubnega reševanja vseh spornih vprašanj«

BEOGRAD, 23. jul. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je dal včeraj na Brionih naslednjo izjavo za predstavnike tiska v zvezi s sedanjim razvojem mednarodne situacije in v zvezi z dogodki okrog Bizerte:

»Najnovejši razvoj mednarodne situacije kaže, da se ponovno nahajamo na najnevarnejšem robu vojne. Nevarnost, pred katero smo, vzbuja veliko zaskrbljenost. Dejstvo je, da tisti, ki danes razpolagajo z vojaško silo, ne govorijo več o miru, temveč o vojni. Slika da-

našnjega položaja se mi zdi do neke mere podobna oni pred drugo svetovno vojno. Mrzlično se oborožujejo z najbolj pogubonosnimi vojaškimi sredstvi, pripravljajo mobilizacijo novih vojaških kontingentov, namesto da bi pripravljali njihovo zmanjšanje, rušijo že tako slabe mostove za mirno reševanje spornih vprašanj, itd. Nastajajo nova in nova žarišča možnih vojaških spopadov. Laos, Angola, Alžirija, Kongo, Južna Afrika, Berlin, Zahodni Irjan, Kuva, Kuba in najnovejša agresija proti Tuniziji in dogodki okrog Bizerte napovedujejo mračno perspektivo za ohranitev miru.

Vodijo sterilne razgovore, obenem pa brusijo nože in kujejo orožje za obračunavanje z vojaško silo. Agresivni vojaški podvigi so vedno česči, grmeče topov postaja vsesplošno. Nedavni tak vojaški podvig proti tuniziskemu ljudstvu zaradi oporišča v Bizerti opozarja, kakšna nevarnost se skriva ne samo v nebrzdanih vojaških krogov, temveč tudi v nekatere dalekosežnih načrtih proti neodvisnosti Tunizije in nekaterih drugih afriških držav. Pri tem ravnanju nekatere države tako, kot da bi hotele napetost

okrog Berlina izkoristiti za uresničitev svojih kolonialističnih in imperialističnih ciljev. Stotine mrtvih ljudi, otrok in žena, ki so padli v bojih okrog Bizerte, zahtevajo, naj miroljubno človeštvo naglo ukrepa, dokler je še mogoče zaustaviti nebrzdano igranje z usodo sveta. Tu ne zadostuje več osamljene izjave in pozivi, treba je energične akcije vseh miroljubnih sil sveta. Bolj kot kdajkoli po drugi sve-

tojni vojni je potrebno zdaj, da se vzdigne močan glas obsojbe in protesta proti neodgovornim poskusom, da bi pripravili največjo katastrofo.

Zdrava človeška pamet se mora zgroziti spričo negotovosti, v kateri se svet nahaja. Tisti, ki se igrata z grožnjami pozablja, da se nahajamo na točki, ko se kontrola položaja lahko izmakne iz rok – in po tem je katastrofa neizbežna.

Globoko sem prepričan, da to bojazen dele vsi miroljubni ljudje sveta in da se strinjajo s tem, da je tokrat treba odločno zahtevati, naj bi ustavili ples na robu vojne in naj bi krenili po poti miroljubnega reševanja vseh spornih vprašanj.

Tito in Burgiba izmenjala brzojavki

Beograd, 23. jul. (Tanjug). – Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal v petek predsedniku republike Tunizije Habibu Burgibi tole brzojavko:

»Ob napadu francoskih oboroženih sil na goloroko tunizjsko ljudstvo v Bizerti, dovolite, da v imenu ljudstva in vlade Jugoslavije izrazim globoko ogorčenje nad tem surovim agresivnim dejanjem. Hkrati izražam popolno solidarnost s pravičnim bojem tunizjskega ljudstva za njegovo popolno neodvisnost in integriteto.«

Danes je prejel predsednik Tito od predsednika Burgibe naslednji telegram:

»Poslanica solidarnosti, ki mi jo je poslala Vaša Ekselenca, me je globoko ganila. Najiskrenejše je Vam zahvaljujem zanj v svojem lastnem imenu in v imenu tunizjskega ljudstva, ki je angažirano v boju za evakuacijo tujih čet s svojega ozemlja.«

Odmevi v Tuniziji

Tunis, 23. jul. (Tanjug). Tunizjski radio in ves današnji tisk sta objavila obširne izveščke iz izjave predsednika Tita. Posebno poudarjajo tisti del izjave, v katerem predsednik Tito govori o stotinah ubitih žena in otrok v bojih okrog Bizerte in zahteva, naj bi prenehali s prelivanjem krvi. Listi poudarjajo, da predsednik Tito zahteva onemogočenje nadaljnjih militarističnih napadov, ki postajajo vse bolj česči, o čemer priča tudi nedavni napad na tunizjsko ljudstvo. Objavljajo tudi tisti del izjave, o katerem je govorila o sterilnih razgovorih, ki jih vodijo, medtem ko brusijo nože in se oborožujejo za nove vojaške obračune.

KRIZA OKROG BIZERTE

Prekinitev ognja ob zori

TUNIS, 23. jul. (Reuter). Guverner Bizerte Mohamed Bel Amin in francoski komandant v Bizerti admiral Aman sta sinoči dosegla sporazum o ustavitvi ognja. Po tem sporazumu se morajo vse sovražnosti ustaviti danes ob zori v Bizerti, ob osmih jutraj pa v vseh ostalih mestih, kjer je prišlo do spopadov. Po poročilih iz Pariza vlada v Bizerti mir. Francoske sile kontrolirajo skoraj vso Bizerto, razen arabskega dela mesta Medine. Tunizjski guverner in francoski komandant v Bizerti se bosta ponovno sestala, da bi se razgovarjala o problemih okrog prekinitve ognja.

Iz Bizerte sporočajo, da obe strani spoštujeta sporazum in da vlada v Bizerti mir. Na obeh straneh so že sinoči dali povelje, naj vojniki prenehajo s streljanjem, in sicer takoj nato, ko je Varnostni svet sprejel liberistično resolucijo.

Varnostni svet, ki se je sestel na zahtevo Tunizije, je brez diskusije sprejel kompromisno liberistično resolucijo, ki je predlagala, naj bi apelirali na Tunizijo in Francijo, naj prenehata s sovražnostmi in umakneta vse vojaške čete na položaje, na katerih so bile pred začetkom sovražnosti. Resolucija je bila sprejeta z desetimi glasovi, Francija pa se je glasovanja vzdržala. Varnostni svet bo še nadalje razpravljal o tunizjski pritožbi proti francoski agresiji. Pred Varnostnim svetom sta dve resoluciji. Resolucija ZDA in Velike Britanije predlaga, naj bi se Tunizija in Francija začeli pogajati o problemu Bizerte, resolucija ZAR in Librije pa zahteva, naj bi Francija evakuirala vse vojaške čete, ki so prišle v Tunizijo 17. julija.

Na včerajšnjem zasedanju je govorilo več članov Varnostnega sveta, med njimi tudi predstavnik Sovjetske zveze, ki je zahteval, naj bi francosko agresijo obsodili. Ker obe omenjeni resoluciji nista dosegli potrebne večine, je Librija predlagala novo resolucijo, ki je bila takoj sprejeta.

Ves včerajšnji dan je bil znamenju ostrih bojov po ulicah Bizerte. Palača guvernerja mesta, ki je bila dvakrat poškodovana med prejšnjimi vojnimi napadi, je bila poškodovana tudi včeraj. V uličnih bojih je bilo uničenih več oklopnih vozil, padlo pa je po sporočilu francoskega generalnega štaba

13 francoskih vojakov. Francoski vojniki so nečloveško ravnanje z ujetimi Tunizijci in prebivalci okoliških vasi. Francoska letala so streljala na beduine. V Bizerti je bilo čez dan več bombnih napadov. Skupno število tunizjskih žrtev presega 600.

Predsednik Habib Burgiba je včeraj izjavil, da je tunizjska vlada pripravljena pogajati se s Francijo o evakuaciji vojaške oporišča v Bizerti. Ostro je napadel Veliko Britanijo in ZDA zaradi njunega stališča v Varnostnem svetu in poudaril, da se bo Tunizija tako dolgo upirala Franciji, dokler ne bo rešeno vprašanje Bizerte.

V bojih okrog Bizerte je padel komandant tunizjske artillerije, major Mohamed Bezaul.

Tunizjsko veleposlaništvo v Londonu in Stockholmu je sprejelo ponudbe več sto ljudi, ki so pripravljeni sodelovati v boju proti francoskim kolonialistom.

Rudolf govori ob spomeniku v Žužemberku
Foto: Busić

Množice toplo pozdravljajo visoke goste, ki prihajajo na slavnost v Žužemberku. Na sliki v ospredju Aleksandar Ranković, Miha Marinko, Franc Leskošek in Boris Kraigher

PROSLAVA DNEVA VSTAJE SLOVENSKEGA LJUDSTVA V ŽUŽEMBERKU

Zvesto smo izpolnili vse naloge, za katere so dali življenja nešteti borci

Velikega partizanskega slavlja v Žužemberku se je udeležilo okrog 30.000 ljudi. – Na zborovanju ob odkritju spomenika 1200 padlim borcem je govoril podpredsednik Glavnega odbora Zveze borcev Slovenije narodni heroj Janko Rudolf – Po proslavi so številni udeleženci obiskali »Bazo 20« na Rogu

ŽUŽEMBERK, 22. julija. Prenovljen, okrašen z zastavami, cvetjem in zelenjem, kot še ni bil, je Žužemberk sprejel tisoče ljudi, ki so se udeležili krajne proslave Dneva vstaje in 20-letnice ljudske revolucije v tem kraju. Praznovanje je bilo združeno z odkritjem spomenika in grobnice tisoč dve sto padlim borcem in aktivistom iz vse Jugoslavije, ki so izgubili življenja med številnimi boji v času NOB na področju Žužemberka in bližnje okolice. Spomenik in grobnica stojita na Cviblju, kjer so bili v številnih spopadih za Žužemberk najbolj srditi boji.

Slavnostno praznovanje Dneva vstaje v Žužemberku je bilo pravzaprav nadaljevanje osrednje proslave v Ljubljani 21. julija zvečer. Številni udeleženci osrednje proslave v Ljubljani so se namreč v jutranjih urah napotili v središče Suhe krajine ter se tudi tam udeležili slavlja ob letošnjem Dnevu vstaje. Tem so se pridružili še drugi iz vseh krajev Slovenije, tako da se je dopolnilo zbralo v Žužemberku okoli 30.000 ljudi.

Kmalu po devetih uri so se množice udeležencev zgnile okoli spomenika in grobnice na Cviblju. Prišli so tudi številni predstavniki našega političnega in kulturnega življenja. Med njimi so bili: podpredsednik Izvršnega sveta FLRJ Aleksandar Ranković, predsednik Ljudske skupštine Ljudske republike Slovenije Miha Marinko, podpredsednik Zveze ljudske skupštine Franc Leskošek-Luka, predsednik Izvršnega

sveta LRS Boris Kraigher, organizacijski sekretar CK ZKS Ivan Maček-Matiija, predsednica Glavnega odbora SZDL Slovenije Vida Tomšič, podpredsednik republiškega izvršnega sveta Viktor Avbelj, član Zveznega izvršnega sveta Zoran Polič, predstavniki bratskih republik Vlado Simić, Teodor Vujašević, Lepa Pijade, Vicko Krstulović in Eliseje Popovski, predstavniki Trsta in Koroške, predstavnik zavezniške vojaške misije pri Glavnem štabu NOV in POS major Jones ter drugi.

Slavnostno zborovanje ob spomeniku je pričel predsednik krajnega odbora SZDL Novo mesto Viktor Zupančič, ki je pozdravil vse navzoče ter kratko orisal pomen slavlja ob Dnevu vstaje na tem kraju, za tem pa dal besedo podpredsedniku Glavnega odbora Zveze borcev Slovenije, narodnemu heroju Janku Rudolfu, ki je med ostalim poudaril:

Iz govora Janka Rudolfa

22. julij, dan, ko praznujemo začetek ljudske vstaje in revolucije pred dvajsetimi leti na Slovenskem, smo izbrali, da dostojno počastimo spomin 1200 borcev in aktivistov, ki so v štiriletnem krvavem boju v Žužemberku in bližnji okolici dali svoja življenja za dokončno zmagano nad sovražnikom. Postavili smo jim veličasten in trajen spomenik kot izraz globokega spoštovanja in hvaležnosti za to njihovo največje žrtve. Postavili smo ga, da bo nas in prihodnje rodove nenehno opominjal na najtežje in hkrati najslavnije dni naše zgodovine.

Dvajset let je, kar so narodi Jugoslavije na poziv Partije prišli za orožje ter pod njenim in Titovim vodstvom začeli s krvjo pisati svojo resnično zgodovino. Začel se je štiriletni neenak in krvav boj, ki je terjal nadčloveške napore, največjo požrtvovalnost in ogromno dragocenih človeških življenj. Toda vse to ni bilo zaman, narodi Jugoslavije so se prvici borili za svoje lastne

koristi in v tem boju tudi zmagali. Ljudstvo je prvič postalo tvorec lastne zgodovine in resnični gospodar svoje usode.

V nadaljevanju je poudaril, da se je v tem revolucionarnem boju do kraja pokazalo, kdo so resnično prijatelji ljudstva in kdo so borci za njegovo korist.

Z nezadržano močjo se je širil val upora in z vsako zmago osvobodilnih odredov se je bolj razkrinkavala izdajalska in hlapčevska vloga protiljudske buržoazije in ostale reakcije.

V boju je rasla in se razvila osvobodilna vojska, ki je razbila vse sovražnike in osvobodila domovno.

Tov. Janko Rudolf je nato orisal vlogo Žužemberka in Suhe krajine, ki sta bila v manjšem obsegu zelo verna podoba vsega našega boja.

por proti okupatorju. Hkrati pa na terenu raste organizacija OF, ki hitro postaja vse-ljudsko gibanje za izgon okupatorja in osvoboditev domovine. Okupator spozna važnost tega območja za partizanske akcije in postavi mrežo postojank, seveda najmočnejšo prav tu v Žužemberku. Ta je obvladovala precej terena okrog svoje strateško zelo važne točke. Tudi partizani ne mirujejo, neprestano napadajo sovražnika, ki se nikjer več ne čuti varnega. Spomladi 1942 se manjše akcije razširjajo v široko ofenzivo partizanskih odredov in v Suhi krajini imamo prvo osvobodeno ozemlje. Izvršni odbor OF in glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet se preselita iz okupirane Ljubljane, ki je bila središče upora in osvobodilnega gibanja, na teren v Suho krajino. Sledi velika italijanska ofenziva, ki pa čeprav je v njej sodelovala stotisočglava dobro oborožena vojna sila, ne doseže svojega namena: uničiti glavno naše vojske in vodstvo revolucije. Nasprotno: prav v tem času so bile na Dolenjskem in Notranjskem ustanovljene prve štiri slovenske udarne brigade kot začetek naše redne ljudske armade. Sovražnikova ofenziva je pač opogumila različne reakcionarne elemente, zlasti med klerom, katerega dober del je bil zvest hlapčev Vatikana. da so začeli tudi z orožjem v roki sodelovati z okupatorjem. Okupatorjev pritisk, izdajalska vloga duhovščine in zaostlost so botrovali nastanku bele garde, ki je dobila največ pristašev prav med najzaostalejšim elementom Suhe krajine. Cerkve so postale kraji najhujših zločinov nad ljudstvom, ki ni hotelo uklo-niti glave in se pokoriti njeni volji. Toda partizanske brigade nastopajo svojo zmagovito pot in sovražnikove postojanke padajo druga za drugo. Tudi Žužemberk je čisto poprišče hudih bojov. Prehaja iz rok v roke, dokler dokončno ne postane svoboden za vedno. In prav na tem delu naše domovine zrastejo prve slovenske partizanske divizije in Korpus. Osvobodeno ozemlje se širi, razvija se ljudska oblast, revolucija nezadržno zmaga. Na terenu Žužemberka so se borili borci od vsega vrsta Slovenije in drugih narodov Jugoslavije, Črnogorci, Srbi,

Hrvati in drugi. Tudi na tem koščku naše zemlje se je v skupnem boju ustvarjalo nepremagljivo bratstvo jugoslovanskih narodov. Tudi tukaj so največje žrtve človeškega življenja, kot visoka cena za svobodo vgrajene v temelje naše socialistične domovine.

Resnični humanizem naše revolucije, graditev takega socialističnega družbenega sistema, ki razvija človeka v popolno ustvarjalno osebnost, je bil, je in ostane osrednji smoter vseh naših žrtev in vsega našega prizadevanja. Ti resnični plemeniti nameni so bili gibal naša revolucije, so bili tisto, za kar so nešteti borci širili po naši domovini dali največ, kar so mogli – svoja dragocena življenja. Ko se danes polni hvaležnosti oddolžujemo za njihove žrtve delamo to s ponosom in zavestjo, da smo zvesto izpolnili vse tiste naloge, za katere so oni dali svoj krvni delež.

Zvestoba in dosledno izpolnjevanje smotrov, je ob koncu dejal Janko Rudolf, za katere so padle dragocene žrtve, sta za nas tudi danes internacionalistična dolžnost. Saj tudi boj za osvoboditev ni bil samo zaradi nas semih, pač pa naš važen in dragocen prispevek v skupnem boju proti fašizmu in zatiranju. Tudi danes boji proti fašističnim in drugim reakcijskim elementom, ki v zahodnih državah ponovno dvigajo glave, ne sme prenehati. Mi smo dali v zadnji vojni toliko žrtev, da upravičeno zahtevamo, da bi se strahote vojne, taborišče smrti in mučenja, ki jih je izvrševal črni fašizem, nikdar ne ponovile. Zato tudi danes trdno stojimo v prvih vrstah boja za mir in enakopravno sodelovanje med narodi.

Govoru Janka Rudolfa je sledil skupni nastop Invalidskega pevskega zbora in godbe na pihala Ljudske milice iz Ljubljane. Zatem so predstavniki organizacij in ustanov ter svojci padlih borcev položili pred spomenik vence in cvetje. S trikratno salvo so vojniki častne čete JLA počastili spomin na žrtve revolucije. Spominskemu slavlju na Cviblju je sledilo spričelo slovenskega ljudskega slavlja v Žužemberku ob zvokih številnih godb.

OPOMBA

Stanje, 23. jul.: Nad pretežnim delom evropskega kontinenta se zadržuje hlad in vlažen zrak. Medtem pa se zorsko področje visokega zračnega pritiska naglo širi preko zahodne Evrope proti zahodu.

Večina današnjih padavin po polnoči se nagnenja k manjšim padavinam. Nočne temperature med 10 in 13. v Primorju 16, najvišje dnevne okoli 20, v Primorju 25 stopinj C.

GOVOR PREDSEDNIKA NASERJA

»Kri, prelita v Tuniziji, je arabska kri«

Cilji egiptovske revolucije: socialna pravica
nost in socialistična kooperativna družba -
»V vsakem pogledu bomo podpirali Tunizijo«
- »Beograjska konferenca - pomemben pri-
spevek k popuščanju mednarodne napetosti«

KAIRO, 23. jul. (Tanjug). Predsednik Naser je z velikim govorom na Trgu republike v Kairu pred okrog pol milijona ljudi začel proslavo ob deveti obletnici egiptovske revolucije.

V daljšem govoru je predsednik ZAR črtal osnovne cilje revolucije in opozoril na ogromne spremembe v zadnjih devetih letih. O najnovejših gospodarskih ukrepih je Naser dejal, da služijo popolni ciljev revolucije - socialni pravici in izgradnji socialistične kooperativne družbe. »ZAR si sama gradi to pot«, je rekel predsednik Naser. »Nočemo in ne moremo razvijati našo državo po nekakšnih učbenikih, temveč samo v naših pogojih in po naših potrebah.«

V drugem delu svojega govora je predsednik Naser poudaril privrženost ZAR arabskem nacionalizmu in dosledni principielni borbi za arabsko enotnost. Opozarjajoč na resno situacijo v Tuniziji, je

predsednik ZAR izjavil: »Vsaka kaplja krvi, prelita v Tuniziji, je kaplja naše arabske krvi. V imenu ZAR izjavljamo, da bomo v vsakem, tudi političnem in vojaškem pogledu podpirali boj Tunizije za neodvisnost, ker so skupni arabski boj in naši skupni arabski interesi nedeljivi. Bilo je že nesporazumov med nami in Habibom Burgibom, toda danes ga popolnoma podpiramo, ker v skupnem arabskem boju proti tujcem ni nesporazumov. Kri, ki je bila prelita v Tuniziji, je kri, ki je bila prelita na ulicah Port Saïda in mnogih drugih mestih arabskega sveta.«

Ob koncu svojega govora je predsednik Naser dejal, da ZAR dosledno zastopa politiko pozitivne nevtralnosti in neagriranosti. Poudaril je, da

danes že več kot 30 držav vodi izvenblokovsko politiko. Poudaril je, da neangžirane države ne namenjajo ustvariti nekakega tretjega bloka. »Globoko sem prepričan«, je poudaril predsednik Naser, »da bo beograjska konferenca izvenblokovskih držav pomemben pripevek k popuščanju mednarodne napetosti in k uspešnemu reševanju odprtih mednarodnih problemov in da bo našla poti, po katerih bi naj te probleme rešili na temeljih resnične neodvisnosti in enakopravnosti.« Predsednik Naser je tudi dejal, da je prepričan, da nadaljnji razvoj in okrepi-
»Združenih narodov.«

Spomenika padlim borcem na Dvoru in Laščah

Novo mesto, 23. julija. - V okviru praznovanja 20-letnice vstaje se dopoldne odprli spomenika padlim borcem na Dvoru pri Žužemberku in na Laščah nad Dvorom. Na spomeniku na Laščah, ki stoji ob cesti Dvor-Kočevje, je 45 imen padlih borcev in aktivistov, na spomeniku na Dvoru pa 156 imen padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja, od tega 55 domačinov.

Vzlic dežju se je odprla spomenikov udeležilo lepo število prebivalcev in svojcev padlih v obeh krajih. Spomenik na Laščah je odkril predsednik krajevne organizacije Zveze borcev Viktor Vovk, spomenik na Dvoru pa podpredsednik občinskega ljudskega odbora Novo mesto Jože Gosenc. Pri slavnosti sta sodelovala moški pevski zbor Dušan Jerab in godba na piha iz Novega mesta ter domači pionirji in mladina.

P. Romančič

Filmi za pulski festival

PULA, 23. julija (Tanjug). - Festivalna komisija je večer izbrala za osmi festival jugoslovanskega filma v Puli 18 filmov od 28 prijavljenih, ki jih bodo prikazali od 28. julija do 5. avgusta v pulski areni.

Uprava festivala je sporočila, da se bodo letošnje festivala udeležili razen številnih gostov iz države in inozemstva tudi delegacije Sovjetske zveze, Poljske, Bolgarije, Madžarske in Avstrije.

Slavie v Petrovi gori

Petrova gora je legendarni pojem v zgodovini NOB ljudstva Korduna, Krajine in Banije. V Petrovi gori je bilo zatočišče mnogih partizanskih enot in glavnega štaba Hrvatske ter raznih ustanov, delavnic ter prve centralne bolnišnice na Hrvatskem. V Petrovi gori so se formirali prvi partizanski odredi Korduna. V soboto, 22. julija, je bila odprta nova cesta, ki povezuje zgodovinske kraje Petrove gore, danes pa je bil odkrit spomenik padlim borcem na centralnem pokopališču in odprta nova restavrirana bolnišnica.

Veliko zborovanje, ki bi moralo biti danes v sami Petrovi

Umrli je monsignor dr. Svetozar Ritig

Zagreb, 23. jul. - V petek zvečer je v 88. letu starosti umrl monsignor dr. Svetozar Ritig, ki je pred nekaj dnevi obolél za pljučnico.

Pokojni dr. Svetozar Ritig se je že v času prve svetovne vojne kot napredno usmerjen človek udeleževal v javnem in političnem življenju. Sodeloval je v jugoslovanskim odborom pri ustvarjanju jugoslovanske države, udeleževal pa se je tudi z raznimi znanstvenimi študijami ter podprl delo naših likovnih umetnikov pri ureditvi zagrebške cerkve Sv. Marka. V času narodnosvobodilne vojne je dr. Ritig podpisal ljudstvo v njegovem boju za svobodo, bil je preganjan ter je odšel tudi sam v partizane. Bil je član ZAVNOH, kasneje pa član hrvatske vlade in nato član Izvršnega sveta Sabora Hrvatske. Se v svoji starosti je opravljal številne družbene funkcije.

V Zagrebu je osnovan poseben odbor za pokop pokojnega dr. Ritiga, ki ga vodi dr. Zlatan Srećec.

Brzobjavka predsednika Tita

Brioni, 23. jul. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal družini umrlega monsignora dr. Svetozara Ritiga naslednjo brzobjavko:

»Pretrsen zaradi vesti o smrti monsignora Ritiga, znanega rodoljuba, duhovnika in aktivnega udeleženca narodnosvobodilnega boja, ki sem ga visoko cenil, vam izražam svoje iskreno sožalje.«

Tunizijski veleposlanik pri predsedniku Titu

BRIONI, 23. julija (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je včeraj sprejel izrednega in pooblaščenega veleposlanika republike Tunizije v Jugoslaviji Abdelmeleka Bergauija, ki je zaprosil za sprejem.

Veleposlanik Bergaui je postal predsedniku Titu poslanec predsednika Burgibe o položaju okrog Bizerte. Na sprejemu sili tudi državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović in generalni sekretar predsedniške republike Bogdan Crnobrnja.

Tunizijska delegacija v Kairu

KAIRO, 23. julija (AP). - Glavno mesto ZAR je priselilo tunizijsko delegacijo, ki je sodelovala na sestanku sveta Arabske lige. Sklicanje sestanka je zahtevala Tunizija zaradi situacije okrog Bizerte. Tunizijsko delegacijo vodi generalni sekretar tunizijskega zunanega ministrstva Tajeb Esahabi.

Hamarskjöld naj pride v Tunis

Tunis, 23. jul. (AFP). Predsednik Tunizije Habib Burgiba je poslal povabilo generalnemu sekretarju OZN Dagju Hamarskjöldu, naj pride v Tunis na razgovore o francosko-tunizijskem sporu. Ni še znano, ali je Hamarskjöld vabilo sprejel.

Razgovori v Kuvaitsu

KAIRO, 23. julija (AFP). Generalni sekretar Arabske lige Hasuna se je začel razgovarjati s predstavnik vlad arabskih držav o formiranju arabskih vojaških enot, ki bi naj zamenjale britanske čete na kuvaitskem ozemlju.

NAMAKALNI SISTEM BO POVEČAL KMETIJSKI DONOS

Ob 20-letnici vstaje se v Vidmu ob Ščavnici izročili namenu dolinske pregrade

Vidm, ob Ščavnici, 23. jul. - Najlepši spomenik tistim, ki so dali svoja življenja za našo svobodo in lepšo prihodnost, je ta dolinska pregrada z namakalnim sistemom, ki bo precej prispevala k gospodarskemu in splošnemu napredku kraja. Tako je rekel direktor Elektro gospodarske skupnosti Slovenije ing. Vekoslav Korosec, ko je odkril danes ploščo na velikem

spomeniku, ki so ga postavili na samem nasipu pregrade ob obeh straneh Blejskega potoka pri Vidmu ob Ščavnici. Dolinska pregrada ob Blejskem potoku je ustvarila umetno jezero. V njem bodo deževju zbrali do 300 tisoč kubičnih metrov vode, ki bi drugače delala škodo po nižje ležečih travnikih in poljih in jo pozneje uporabljali za namakanje 60 do 120 ha obdelovalne zemlje. Jezero je dolgo 220 metrov, široko skoraj 100 metrov in do osem metrov globoko. Vsa dela pri zajeztvi in namakanju so veljala okrog 20 milijonov din. Ker je to poskusni namakalni sistem, so ga gradili s prispevki mnogih podjetij iz vse Slovenije. Odprtje dolinske pregrade in namakalega sistema so povežali s proslavo 20-letnice naše ljudske revolucije, o čemer je govoril na današnji proslavi zvezni ljudski poslanec Ivan Kreft.

S SREČANJA V ŽUŽEMBERKU

»Še pomnimo, tovariši...«

Svetloba nepozabne juljske noči se je prelila v luč sobotnega dne; za mnoge pa se je tedaj končal šel prvi del veličastnega slavlja. Ljudje so praznovali tako, kot zna to samo ljudstvo, ki je s tolikšnim zanosom in s tolikšnimi žrtvami 20 let usmerjalo svoja hotenja in svojo dejavnost za veliko stvar revolucije. Reke ljudi so se poslovile od prijazne gostiteljice - partizanske Ljubljane in veliko jih je na poti v Pomurje, na Gorenjsko in Primorsko napravilo ovinek skozi Žužemberk.

Popeljali so se ob sinje zeleni Krki po modernizirani cesti in Žužemberk jih je sprejel s sveže opieskanimi zidovi, ves slavnostno okrašen s slikami in zastavami.

Na novo posute poti so kazale navzgor v reber proti Cvilju. Tam z vrha se zdaj kilometre na daleč po okolici razgleduje mogočen spomenik. In ko se z višine na griču s svojo vitko hlinjo in s svojimi navzgor kipečimi oblikami blešči v dolino, je kot bi razodeval in simboliziral vso to notranjo svetlobo, ki je ljudstvo dvignila kvišku - k upor in ga predala revolucijski vznesenosti in poletu.

Na vrhu okrog spomenika, na katerem je vklesanih 1.200 imen padlih borcev iz vse Slovenije, ki so padli v Žužemberku in okolici, ni bilo dovolj prostora za vse tisoče ljudi. Zbrali so se po pobočjih krog in krog spomenika; poledli pa so bili uprti navzgor k spomeniku - k simbolu vstaje in zmage.

Nekdanji borci, ki so se zbrali okrog spomenika, so s strastnimi pogledi ocenjevali dominantnost nekdanjega bojnega položaja. »Kdor je bil na Cvilju, je gospodaril tudi v dolini,« tako se je po kretljavih in po razgledovalni sodeč menda pogovarjal tudi član nekdanje zavezniške vojaške misije major Jones.

Izvenili so akordi posmrtnih koračnic, spodaj nad Krko pa so plapolale zastave in vabili so sadojnjaki, ki so se spreminili v plesišča, tako da je postal Žužemberk eno samo veliko zabavišče.

Iz poravnanih vojaških vrst so stopili nekdanji borci iz južnih bataljonov 15 in 18. divizije. Kot najboljši prijatelji so se potem objeli in si segli v roke nekdanji bojni tovariši. Brez vsakršne zahteje in z vso nezadržano pristranostjo so se pozdravili. Slavno obdobje krvavih bojev je sodelovalo trdo in nepozabno tovarištvo.

In spet slika o dveh, ki sta bila, dokler ni bil eden od njiju ranjen, in isti partizanski enoti. Srečala sta se prvič od takrat: »Kaj, lože, tebe vidim, in to skoraj po dvajsetih letih!« Prešeren smeh, objem in šegav odgovor: »Jaz sem na misli, da si že vsaj deset metrov pod zemljo.«

Oglasila se je pesem: »Bridade s hribov« in mera partizanske vešrine ter razigranosti je bila polna. »Ne razgubite se žurniki! Stirnatisti oaviljon je naš, tam se dobimo!«

Dobili so se. Piva in klobase je danes več kot vsa tista leta skupaj, ko smo se dajali okrog

Prijetno srečanje partizanskih tovarišev na »Bazi 20«. Med udeleženci so bili tudi Aleksandar Ranković, Franc Leskošek, Vida Tomšič in Josip Vidmar

Foto: Busic

Prisrčno partizansko srečanje na »Bazi 20«

V okviru praznovanja Dneva vstaje v Žužemberku je bilo tudi partizansko srečanje na Bazi 20 na Rogu. Na ta zgodovinski kraj so se po končanem slavlju v Žužemberku napotili mnogi udeleženci tega slavlja.

Kmalu popoldne so prisneli na Bazo 20 tudi nekdanji prebivalci te zgodovinske postojanke, člani Centralnega komiteja ZKS, Glavnega odbora Osvobodilne fronte in Glavnega štaba NOV in POS, politični aktivisti, pripadniki zaščitnih enot in drugi, z njimi pa tudi več sto drugih ljudi. Med udeleženci toplega partizanskega srečanja na Bazi 20 so bili: Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Aleksandar Ranković, predsednik Izvršnega sveta LRS Boris Kraigher, podpredsednik Zvezne ljudske skupščine Franc Leskošek-Luka, dr. Ivan Ribar, predsednik Glavnega odbora SZDL Slovenije Vida Tomšič, zvezni sekretar za blagovni promet dr. Marjan Breclj, predsednik Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije Stane Kavčič, člani Glavnega odbora SZDL Josip Vidmar, Tone Fajfar, Jože Rus ter mnogi drugi. Srečanja na Rogu so se prav tako udeležili predstavniki bratskih republik, ki so dopol-

dne prisostvovali slavlju v Žužemberku.

Udeleženci srečanja so toplo pozdravili prihod visokih predstavnikov, zlasti podpredsednika ZIS Aleksandra Rankovića. To je bilo v resnici toplo tovariško srečanje sredi gozda na kraju, kjer je bil med vojno sedež vojaškega in političnega vodstva oboroženega boja slovenskega ljudstva. Za prijetno razpoloženje na Bazi je poskrbel Invalidski pevski zbor, ki je pod vodstvom Radovana Gobca zapel vrsto borbenih partizanskih pesmi jugoslovanskih narodov. Za ples in razvedrilo pa je skrbel kvintet Ljudske milice »Skripači«.

P. Romančič

Goriška spominu padlih

NOVA GORICA, 23. julija. V počastitev dneva vstaje in 20-letnice revolucije, je bila na Goriškem vrsta pomembnih svečanosti in prireditelj. Ena najpomembnejših proslav je bila danes dopoldne v Kanalu ob Soči, kjer se je zbralo približno 3.000 ljudi. Tu so uredili grobnico padlim borcem in odkrili spomenik 63 padlim borcem ter žrtvam fašističnega nasilja. V grobnico so položili posmrtno ostanke 32 znanih in neznanih junakov, med njimi štiri drugih narodnosti. Slavnostni govor je imel ljudski poslanec Julij Beltram - Ob zaključku je krajevna organizacija Zveze borcev priredila sprejem svojcem padlih borcev (katerih posmrtno ostanke so danes prenesli v skupno grobnico).

Spomenika padlim borcem so pred številno množico ljudi od-

krili tudi v Opatjem selu na Krasu in v Brdcih v Brdih, v Vipavskem kraju so odkrili grobnico, v Vrhpolju pa spominsko ploščo. Na Rdečem robu v planinah nad Tolminom so odkrili spominsko ploščo I. tolmniški četi in padlim borcem Gregorčičeve brigade, nad Luzimom pri Kobarižu pa spominsko ploščo, kjer je bila nekoč partizanska bolnišnica.

Slavnostne akademije, združene s kulturnimi in zabavnimi prireditvami so imeli tudi v ostalih krajih. V počastitev dneva vstaje in 20-letnice revolucije je predsednik okrajnega ljudskega odbora Gorica inž. Karmelo Budihna 21. tega meseca priredil v novem Park hotelu v Novi Gorici sprejem starih, ki so žrtvovali več otrok v naši revoluciji.

-jp-

TELEGRAMI

NKRUMAH V ZSSR. - MOSKVA. Predsednik Gane dr. Nkrumah se je danes sestal v Moskvi s predsednikom Vrhovnega sovjeta ZSSR Brežnjev in prvim namestnikom predsednika sovjetske vlade Mikojanom.

SPOPAD MED FRANCOŠKIMI IN ALŽIRSKIMI VOJAKI - ALŽIR. Danes jutraj je na področju Blide prišlo do spopada med francoskimi in alžirskimi četami. V boju so padli štiri Francozi in en alžirski.

INCIDENT NA MAROŠKI MEJI - RABAT. Maroška agencija MAP je objavila seznam krivcev maroške neje po francoskih četah, Francoska letala so večkrat kršila maroški zračni prostor, neka francoska motorizirana enota pa je obkolila maroško mesto Zarzur. Tudi nekatera druga mesta so cilj francoskih napadov.

NOVE ARETACIJE NA JUŽNEM TIROLSKEM - BOLZANO. Včeraj so aretirali še 30 oseb, ki so osumljeni, da so sodelovali pri nedavnih sabotažah. V Brixenu je policija odkrila 60 kg dinamita. Avstrijski tisk poroča, da italijanska policija z aretiranimi Južnimi Tirolci slabo ravna.

INCIDENTI NA SENEGALSKI MEJI - DAKAR. Senegalska vlada je sinoči razpravljala o nedavnih incidentih ob meji med Portugalsko in Gvinejo in Senegalijo. Nekateri člani kabineta so predlagali, naj bi Senegalija pretrgala diplomatske odnose s Portugalsko.

PROCESI V JUŽNI KOREJI - SEUL. Ta teden bodo začeli soditi prejšnjim oblastnikom v Južni Koreji zaradi »protidržavne dejavnosti«. Med obtoženimi je tudi bivši premier John Cang, ki ga obtožujejo »prokomunizma«.

DESET LET ZA BRADFIŠCHA. - MUNCHEN. Münchensko sodišče je obsodilo bivšega cesarskega oficirja Bradfišcha, komandanta nacističnega oddela za likvidiranje Židov na deset let težkega prisilnega dela, ker je kriv za likvidacijo okrog 15.000 ljudi v Vzhodni Evropi. Dva njegova sodelavca sta bila obsodena na sedem in tri leta zapora.

BEG DESETH ALŽIRSKIH KAZNJENCEV. - ALŽIR. V mestu Blida je sinoči pobegnilo iz zapora deset alžirskih kaznjencev, od katerih sta bila dva obsodena na smrt. Policija je dva ujela, ostala pa so na begu.

SESTANEK PREDSEDNIKOV VLAD EFTA. - DUNAJ. Predstavniki avstrijskega zunanega ministrstva se sporili, da je Velika Britanija zahtevala od zunanjega ministra Kreiskiga kot podpredsednika odbora ministrov države članice EFTA, naj za prihodnji tedaj skliče sestanek vseh predstavnikov »velike sedemice«. V Zenevi. Velika Britanija bo na tem sestanku »poročila«, da namerava zaščititi pogajanja z državami Skupnega trga o pristopitvi k temu združenju.

VZROKI ZA DEMANT. - BERLIN. Alfred Norden, član CK, je izjavil, da demant »je demant« in da ni težka prehrana.

HUDA NEURASTENIJA. - STOCKHOLM. V hudih nevihtah, pod katerimi trpe vse tri skandinavske države že nekaj dni, se je izgubilo v Vzhodnem morju več ribiških ladij.

F. J.

Nepozabno slavlje Slovenije

NAD 300.000 GLAVA
MNOŽICA V TIVOLIJU
JE PRISLUHNILA
BESEDAM PRVEGA
KOMANDANTA NOV IN
PO SLOVENIJE
TOVARIŠA FRANCETA
LESKOŠKA-LUKE.
POZNEJE PA SO SE
STOTISOCI V SVITU
ZAROMETOV IN RAKET
KOT MORJE RAZLILI
PO LJUBLJANSKIH
PARKIH, ULICAH IN
TRGIH IN VSO NOČ,
TJA V JUTRO NOVBGA-
DNE, SLAVILI SVOJ
NAJLEPSI PRAZNIK

ZE ZGODAJ POPOLDNE
SO SE ZACELE ZGRINJATI
NA PHIREEDITVENEM
PROSTORU V TIVOLIJU
MNOŽICE IZ VSE
SLOVENIJE. VENDAR SE
ZMEROM SO PRIHAJALI
VLAK ZA VLAKOM,
AVTOBUS ZA AVTOBUSOM.
OD ENIH DO SEDMIH
ZVEČER 45 REDNIH IN
31 POSEBNIH VLAKOV,
NA CESTAH PROTI
LJUBLJANI PA SO SE
VILE STO IN STO
KILOMETROV DOLGE
KOLONE VOZIL

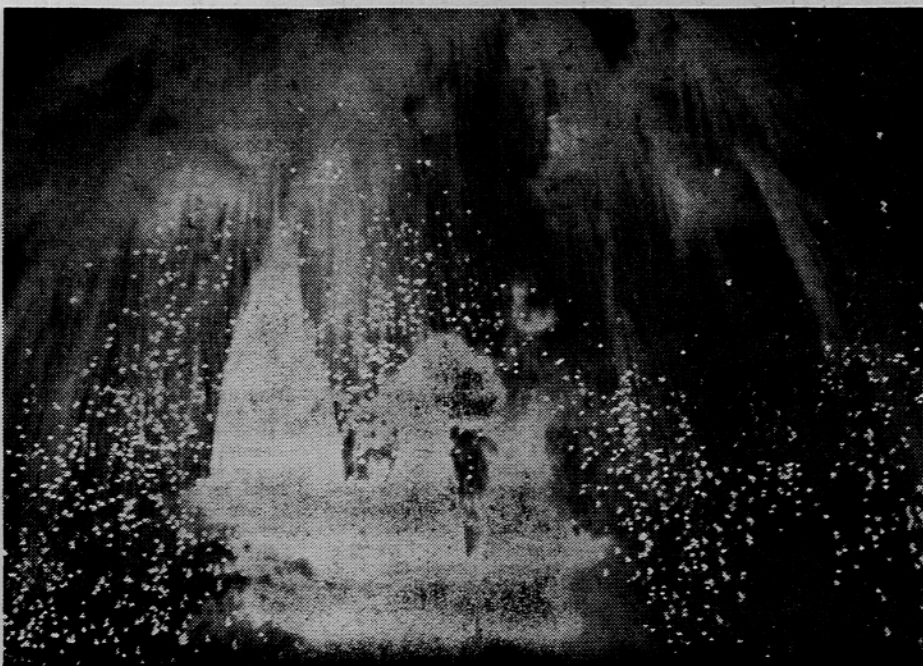

OGROMNI
PARKIRNI
PROSTORI
OB GLAVNIH
VPADNICAH
V MESTO
SO SE ZACELI
POLNITI
V PETEK ZE
V JUTRANJH
URAH. V
POPOLDANSKIH
PA JE NAŠ
FOTOREPORTER
IZ HELIKOPTER-
JA UJEL NAD
ENIM IZMED
PARKIRNIH
PROSTOROV
GORNJI, MALCE
»LETEČI«
POSNETEK

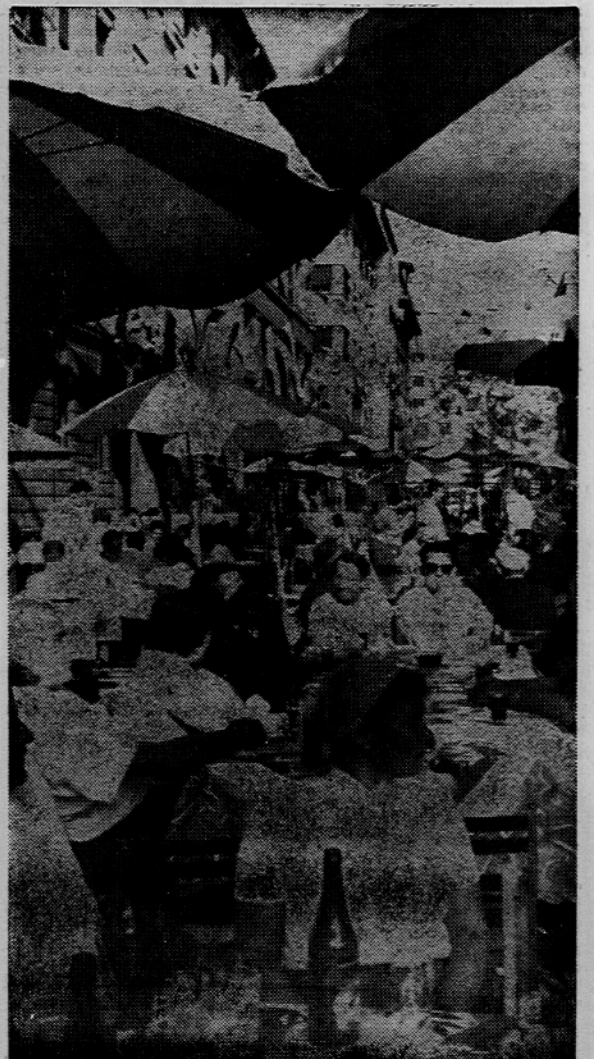
LJUBLJANA V PRAZNIČNEM OBLAČILU
JE NAVDUŠILA STOTISOČE GOSTOV IZ VSE
SLOVENIJE IN JUGOSLAVIJE, NIČ KOLIKO PA
SI JO JE HOTELO OGLEDATI SE OD »ZGORAJ«.
NA TERASI NEBOTIČNIKA IN GRAJSKEM
STOLPU SO SE VES DAN GNETLE SKUPINE
OBISKOVALCEV

PO OTVORITVI PRENOVLJENE RAZSTAVE NOB JE
KAMERA UJELA TOVARIŠICO VIDO TOMŠIČ IN
FRANCA LESKOŠKA-LUKO SREDI OČITNO, ZELO
ŽIVAHNEGA RAZGOVORA

KO JE IZZVENELA
PESEM »JUGOSLAVIJA«,
SO S PETIH STRANI
PRAZNUJOČEGA MESTA
SVIGNILE RAKETE IN
IZPOD NEBA SO SE
USULI SLAPOVI
TISOČEV IN MILIJONOV
RAZNOBARVNIH
ZVEZDIC

LJUBLJANSKE ULICE,
TRGI IN PARKI SO SE
ZA VELIKO SLAVJE
SPREMENILI POD
PISANIMI ŠOTORI IN
OB PREGRNJENIH MIZAH
V PRIVLAČNA GOSTISCA.
MED NAJMIKAVNEJSIMI
JE BILA CANKARJEVA
CESTA, KJER JE BILA
MIZA OB MIZI, VESEL
OBRAZ OB NASMEJANEM
OBRAZU

20 let naše Ljudske revolucije

KRAJEVNI NOO MOZELJ APRILA 1942 V KAČJEM POTOKU

Foto: J. Kotnik

PREBIVALCI FERDRENGA Z BORCI KOČEVSKEGA BATALJONA POLETI 1942

Foto: J. Kotnik

PRVA LJUDSKA OBLAST NA KOČEVSKEM

Takrat, to je v prvi polovici aprila 1942, smo hoteli ustanoviti prve narodnoosvobodilne odbore, ki naj bi predvsem opravljali oblastne funkcije prejšnjih občinskih odborov. Pri nas sta bila takrat aktivista IO OF Samo-Maks Nahlig, ki je padel v roški ofenzivi in Vojko-Ivan Nemec, ki živi sedaj v Ljubljani. Volitve v NOO so bile javne na zborovanju pod lipo sredi vasi, kjer se je zbralo vse prebivalstvo. V Mozlju smo na lipo obesili velik lepak s parolami in imeni kandidatov, zborovanje pa je vodil Vojko, ki je osebno predstavil kandidate, vprašal ljudi, če imajo o njih pomisleke, oziroma če imajo boljše predloge. Nato so glasovali za vsakega kandidata posebej. Izvoljeni so bili: predsednik Ciril Dekval, tajnik in blaginjak Jože Kotnik, člani Franc Mohar, Leopold Grebenc in Vinko Cerar ter administratorka Tinka Mohar. Novi NOO je imel svoje prostore v hiši bivšega trgovca Pangeriča in je takoj pričel delati.

Prezeli smo živino »Emone«, mleko smo vsako jutro oddajali ljudem, mesar Rudolf Kobe je redno kral živino in v mesnici prodajal meso, žito, ki smo ga dobili v »emonskih« zalogah, smo pošiljali v mline ob Kolpi in ljudem delili moko, prodajali smo tobak, vžigalice, sol in neke druge stvari, vse kot »garantirano preskrbo« po določenih nizkih cenah. Denar se je stekal v blaginjo NOO. Prezeli smo tudi pošto in dolžnosti državne uprave ter izplačevali mesečne prejemke nekaterim uslužbencem in upokojencem.

Izvedli smo agrarno reformo. V vsaki vasi posebej smo zbrali vse interese in odkazali primerne parcele predvsem tistim, ki so bili brez zemlje, ali so jo imeli premalo. Onim pa, ki so jo imeli svoje posestvo, smo poleg njihove zemlje dodelili še kakšno parcelo v skladu s številom živine in delovne zmogljivosti družine, ker je bilo v našem interesu, da se obdelava čimveč zemlje. Ker nismo imeli geometra, smo parcele odmerili kar na oko, o vsem pa smo napravili zapisnik, katerega so vsi udeleženci podpisali. Glas o našem rednem in poštenem delu se je razširil daleč naokrog in NOO je dobil velik ugled. Od

daleč, so prihajale ženske na naš NOO in se niso mogle navaditi rednemu poslovanju in tovariškemu odnosu.

Podobno so delali tudi narodnoosvobodilni odbori v Črnem potoku, Spodnjem logu, Koprivniku, Predgradu (ki je bil takrat v kočevskem okrožju), Starem logu, Kočevski Reki in Banji Loki.

15. maja 1942 so Italijani vdrl iz Kočevja v Mozelj, preiskali in oplenili nekaj hiš ter se še isti dan vrnili v Kočevje. 15. junija 1942 so nas pregnali iz Mozlja v Ferdring in nato v gozdove, NOO pa je tudi tam delal naprej v redu, kolikor so to razmere dopuščale, samo s to razliko, da smo prešli na poslovanje brez gotovine, se pravi, da uslužbencem in upokojencem nismo več izplačevali prejemkov, živila, t. j. meso, mleko, koruzno moko (in tudi belo, kadar smo jo imeli), kašo, sol in nekatere druge stvari smo razdajali brezplačno, le tobak je bilo treba plačati.

Tik pred Italijanskim napadom 15. junija 1942 smo ponovno in z zgodaj jutraj umaknili vse prebivalstvo iz Mozlja, Črnege potoka, Kočarjev, Rajndola, Suhega in Kačjega potoka. Odpeljali smo vso živino, ljudje so na vozovih odpeljali večino premoženja, t. j. mnogo pohištva, obleko, posteljnino in perila, kuhinjske posode, žito, mast in ostala živila. Vse to smo odpeljali v vas Ferdring, kjer je od domačinov ostal le Hans Herbst, vse ostale hiše pa so bile prazne. Nekateri družine so si same kuhale, uredili pa so sme že prvi dan tudi skupno kuhinjo za vse ostale družine, aktiviste, zaščito in kurirje, ker je bila v vasi tudi večina Okrožnega odbora OF Kočevje. Za kuhanje smo uporabljali kovinske brzojarilnike, pozneje pa smo te ob hajkah večinoma izgubili in smo kuhali v železnih kotlih in kotličkih. V Gasilskem domu sredi vasi smo imeli upravo NOO, ki je imela na skrbi predvsem prehrano in preskrbo z vsem, kar se je pač dalo dobiti. Žito smo pošiljali v majhne mline, ki so bili v bregu ob Kolpi. Mleli smo največ koruzo za žage, iz ostalega žita (pire, ječmena in ovsa ter prosa) smo mleli zmes za kruh. Po štiri najstih dneš so Italijani ogro-

žali tudi Ferdring in morali smo se umakniti v gozd nad vasio, kjer smo si napravili zasilno taborišče, to je, mnogo bolj ali manj posrečenih zasilnih barak, za katere smo deske nanosili iz Ferderba in Ferdrenga.

Italijani so se nastanili v Mozlju, ga utrdili z bunkerji in imeli tam do kapitulacije močno posadko. Takoj prvi dne so popolnoma požgali Rajndol, ki je imel 32 hišnih števk, v Mozlju, ki je imel prej 99 hišnih števk pa so pustili le središče okoli cerkve, šole in župnišča, zadnjo hišo proti Rajndolu in bivši prostorni dom izven vasi, skupno 11 poslopij, vse drugo so požgali, zidovje porušili in tla popolnoma zravnali ter vse drevje krog in krog posekali, da je bila okolica popolnoma gola. Prav tako so požgali tudi Kočarje ter Suhi, Kačji in Črni potok, pa tudi Zajče polje in Svetli potok.

Naš NOO se je v teku in v skladu z razvojem dogodkov preoblikoval v prvo kmečko delovno združenje na osvobodjenem ozemlju in smo ji na kratko rekli »Komuna«. Bistvo je bilo v tem, da smo polagoma opustili pojem osebne imovine, razen za osebne predmete. Vse drugo: zemlja, kmetijski stroji, živila, posode itd. je bilo skupna last, prav tako pa smo vsi skupno obdelovali zemljo, spravljali pridelke, se hranili v skupni kuhinji, skupno skrbeli za nabavo potrebnih stvari itd. Ne glede na italijanske ofenzive, napade in hajke, je bilo vedno mnogo zemljišč, ki so bila obdelana. Ko so Italijani prodirali okrog Banje loke, so se v miru obdelovali polja v Spodnjem logu in ko se je ofenziva razvijala okrog Brezovice, so naši delali n. pr. v Muhi vasi ali v Kočevski reki. Sovražne enote so sicer pohodile mnogo žita in tanki so pogazili mnogo njiv s krompirjem in mnogo travnikov, vendar je po njihovem odhodu ostalo še vedno dovolj njiv, kjer se je vegetacija normalno razvijala, čeprav njive niso bile redno okopavane, krompir osut itd. Posamezne družine iz Dolge vasi, Livolda, Kočevske reke, Banje loke itd. so odpeljali v internacijo, ostala pa so njihova obdelana polja. Ze spomlad 1942 smo v mirnejši dobi skupinsko obdelali polja

okoli Ferdrenga, Muhe vasi, Suhega in Kačjega potoka, Knežje lipe, Pokštajna, Rogatega hriba itd., na jesen 1942 pa smo to opravili še bolj načrtno na ozemlju, ki nam je bilo dosegljivo, t. j. od Spodnjega loga in Ferigla do Banje loke in Kočevske Reke, od Livolda do Kolpe. Poraba je bila velika. Upoštevati je treba, da smo poleg naših aktivistov, zaščite in civilnih družin po roški ofenzivi prehranili mnogo skupin funkcionarjev, aktivistov in partizanov, ki so se prebili v Roga in ki so potem še pozneje stalno prihajali preko sedeža okrožja. Poleg tega pa smo kmalu dobili v dolžnost tudi preskrbo bolnišnic in tehnik.

(Odlomek iz »Kratkega opisa gospodarstva v dobi NOB na Kočevskem«)

TEREN JE PRIPRAVLJAL
Partizani so sestrelili nemško »štorkljo«. Pilot je po čudni sreči ostal živ. Ujeli so ga in na zasilnišči je trmoglavil, češ da je nameraval s letalom prebagniti k partizanom.

Zakaj ste pa potem tako dolgo krožili nad našimi polo-

žaji? — so ga vprašali.
— Ogledoval sem, kje bi pristal, — je povedal.
— To že, — so mu rekli, — toda kako to, da ste metali bombe?
Pilot ni vedel kaj odgovoriti, bližnji borec je pa dejal:
— Zelo preprosto! Nemec je z bombami izravnaval teren, da bi lahko pristal.

GROZNO NAROB
V Vasiu pri Čapljini je kmet ukradel poročniku italijanske enote nov plašč. Tenente je grozil na mile viže in zahteval od vsakega staroste, naj razglaša, da mora baraba takoj vrniti ukradeni plašč. Starosta je zaupal to nalogo svojemu slugi Martinu. Tenente in Martin sta zbolevala ljudi skupaj. Martin je vedel, da tenente ne razume niti besede srbskohrvatsko, pa je začel vpiti:

— Kdor je ukradel plašč gospoda poročnika, naj ga podnevi skriva, ponoči naj se pa z njim pokriva! Lepo naj ga prebrava in ga nosi, kot da je že od nekdaj njegov! Če ne bo tako ravnal, bo grozno narobe!
Tenente je stal zraven njega in živo vplil: — Grozno narobe! Grozno narobe!

NI SI DAL DOPOVEDATI
Konec leta 1943 se je Kaljniški odred pripravljal, da bo napadel sovražno postojanko. Nikakor pa niso mogli dognati, koliko domobranov se je namestilo v šoli.
Terence Glavnik je obljubil, da bo zvedel za število. Prijaznega obraza se je napolnil h kuharju domobranov:
— Prodaj mi nekaj hlebkov kruhal!

— Ne morem, — ga je zavračal kuhar.
— Prodaj mi nekaj hlebcov, saj vem, da jih imaš več kot sto! Dobil boš cigarete da jih boš dolgo vesel!
— Res ti ne morem prodati! Imam samo osemindeset hlebkov, samo toliko, kolikor je v šoli domobranov.
Glavnik mu je »vseeno« dal svoj šček in na kuharjevo ponudbo ni bil kaj oglasil, je obljubil, da se bo to prav kmalu zgodilo.

Njeni otroci

»1. julija 1942. leta sem prevzel skrb za te otroke. Bilo mi je precej tesno pri srcu ob misli na veliko odgovornost, ki si jo s tem nalam. Njihove mamice so mi zaupale svoje najdražje, ko so odhajale kot borke v partizanske vrste. Kmalu sem vzljubila te otroke, ki so bili za daljšo dobo, nekateri tudi za vedno, oropani materinske nege, čut dolžnosti pa se je hitro spremenil v globoko nagnjenje do njih.«

Tako beremo v spominih o skrbi za ilegalčke, ki jih je zapisala Ana Zihlerl ob 10.

obletnici Osvobodilne fronte. Požrtvovalna, nepozabna mati Zihlerlova, ki je varovala in obvarovala pred grabežljivostjo sovražnika blizu dvesto otrok: dojenčkov in takih, ki so se komaj privadili prvim samostojnim korakom. Skrbeti za skoraj dvesto otrok v času, ko je prežala nevarnost ob vsakem koraku, jih skrivati in jim najti toplo zavetje sredi mesta, v katerem je mrgolelo tujih in domačih sovražnikov, je bila naloga, ki bi jo redkokdo zmogel. Ana Zihlerlova jo je. Zmogla jo je njeno plemenito materinsko srce.

»Njihove matere so mi zaupale svoje najdražje...
»Sprva jih je bilo pet, potem pa se je število iz dneva v dan večalo,« je zapisala Mami v svojih spominih.

Razpredla je oskrbovalno omrežje po vsej Ljubljani in tudi prek žice. Našla je rejnice v Mostah in na Viču, v Šiški in Sentvidu, zagotovila je stalne trgovine, mlekarne in mesarije, od koder so nje zanesljive pomočnice Minika Sodja, Nada Lavrič in Vanda Zihlerl s ponarejenimi živilskimi nakaznicami, natisnjenimi v ilegalni tiskarni odnašale v nahrbtnikih, torbah in mrežah potrebno hrano.

»Včasih smo dvigali živila hkrati na trideset do štirideset živilskih nakaznic,« se spominjata Minka in Vanda. »Nato, tvorjene z nabasanimi nahrbtniki in mrežami v rokah, smo nekajkrat zapovrstjo, čisto po naključju, stopile v tramvaj, ki ga je vozil isti sprevoznik. Nekega dne naju je začuden pogledal in vprašal: »Kaj, za vraga, vidve vedno toliko vlečeta, saj se čista pretrgali!«

Vse za male ilegalčke, ki so morale dobiti dobro hrano, ki so morale mnogo jesti, da jih bodo našle matere po svoji vrnitvi iz borbe pri najboljšem zdravju.

Zagotovila si je skladišča za živila, za oblačila in obutev. Mobilizirala je žene-aktivistke in simpatizerke osvobodilnega gibanja, da so šivale obleke in perilo za njene varovance.

Bližala se je zima. »Njeni« otroci so potrebovali tople obleke. Z Gorenskega je prinesla surova domača volna, ravno in tovarna pletenih »ahkota na Gosposvetski cesti je v kratkem času spletla »abice, nogavice, kapice in jopice.

Osrednje skladišče je bilo v gostilni Novi svet na Gosposvetski cesti, ki ga je skrbno pripravila natakarka Rezka.

Kmalu po osvoboditvi v krogu nekaterih njenih varovancev. Izraz globoke žalosti je v njenih očeh zaradi izgube dveh lastnih sinov, pa tudi sreča, ponos in topla zavest, da je obvarovala drugim materam njihovo najdražje...

Mami Zihlerlova je v svojih spominih napisala: »Leta 1943. pozimi smo obdarovale vse otroke s pleteninami, čevlji, bonboni. Tisti, ki so že znali pisati, pa so prejeli smičnike, zvezke in radirke. Obdarovanje smo pripravljali v posebni sobi gostilne Novi svet, ki nam jo je dala na razpolago natakarka Rezka. Cesar ni nič niti slutil, nagnan pa gospodinja...« Slutili niso niti italijanski oficirji in vojaki in niti sveta vojska škofa Rožmana, ki je takrat zahajala v gostilno Novi svet.

»V kakšnem kotu gostilne pa smo imele sestanke, se pogovarjale o našem delu in razpravljale o vseh važnejših dogodkih ter tudi praznovalle pomembne zmage partizanov...«

Spremljala je rast otrok in bedela nad njihovim zdravjem. Navezala je stike z zdravniki, ki so obolele otroke zdravili, jih obiskovali pri rejnikih, če je to bolezen zahtevala. Otroci so dobili tudi nego v splošni bolnišnici ali na otroški kliniki. Za tiste pa, na katere je sovražnik

najbolj prežal, je bilo pripravljeno zavetje v Dežjem domu. Mami je zagotovila tudi medijsko sestro, ki je od časa do časa obiskala otroke na domu, se pozanimala za njihovo zdravstveno stanje in dajala rejništevno potrebna navodila.

Njena prva pomočnica in odelavka vse do konca vojne je bila Milena Sušnikova. O njej je Ana Zihlerlova napisala: »Najprejkrat smo se sešle na stanovanju Milene Sušnikove, ki je bila na razpolago za vse mogoče zadeve. Kolikokrat sem se okrepčala pri njej s toplim čajem ali s skromnim kosilom, ko sem kot ilegalka živela od danes do jutri in merila ljubljanske ulice, da obiščem tega in onega svojih varovancev...«

In kolikokrat je »merila ljubljanske ulice, ko je prenašala od rejnika do rejnika iste otroke, po katerih je že začela senati roba okupatorja li njegovega pomagala.

Za Petrička je našla rejnika v Mostah. Tam ni dolgo ostal, kajti izdajalec je zavopal rje: »Ovo skrivajšče. Ko so je blizal reiki ovemu stanovanju, je Mami z otrokom v na-

ročju zbežala drugam. Oddala ga je Rojčičevi družini v Gerbičevi ulici. Tisti dan je pripotovala iz Prekmurja domača hčerka. Ljudje v okolici so začeli šušljati, da je prišla z nezakonskim otrokom. Hčerka tega ni zanimala. Petriček je od tedaj dalje tmel mir.

Komaj se je Marjetka privadila enega rejnika, jo je morala Mami že oddati drugemu, tretjemu in četrtemu. Marjetka je bila otrok, ki si ga je sovražnik najbolj vroče želel, da bi iz njega izlekel, kje se skriva njegova mati.

Tako je bilo tudi z Metko, ki je vedno klicala: »Mamica, kje si?« Tako je bilo z Mišom, Tatjanco in še mnogimi drugimi. Ana Zihlerlova jih je z neustrašnim srcem in z vročo ljubeznijo prenašala iz stanovanja v stanovanje.

Tako je Ana Zihlerlova bežala nad »svojnimi« otroki, jih varovala in vzgajala v času, ko so se njihovi resnični starši borili za svobodo. Pri tem njenem plemenitem delu so ji z vso predanostjo iz požrtvovalnosti pomagale ljubljanske žene, pomagale so ji ljubljane.

Ani Zihlerlovi je čestital ob 70-letnici njenega rojstva takratni predsednik OLO Ljubljana dr. Marijan Dermastia in so ji hkrati zahvalili za vse njeno nesebično delo med osvobodilnim bojem.

DAVISOV POKAL

Italija in Švedska
v finalu

PARIZ, 23. jul. — Po dveh dneh polfinalnega dvoboja evropske cene za Davisov pokal je Italija že zmagala proti Franciji, saj vodi 3:0. Pietrangeli je premagal Darmona, Gardini Piletta, par Pietrangeli — Sirola pa Grindo in Renavanda.

Dvoboj Švedska : Anglija

BASTAARD, 23. jul. — V drugem polfinalu sta se srečali reprezentanti Švedske in Anglije. Prvi dan so domačini povedli 2:0. Lundquist je v štirih nizih premagal Wilsona, Schmidt pa v treh Sangsterja. Po igri parov so Angličani znižali rezultat na 1:2. Wilson in Pickard sta namreč premagala Lundquista in Schmidta 6:3, 2:6, 6:1, 8:6.

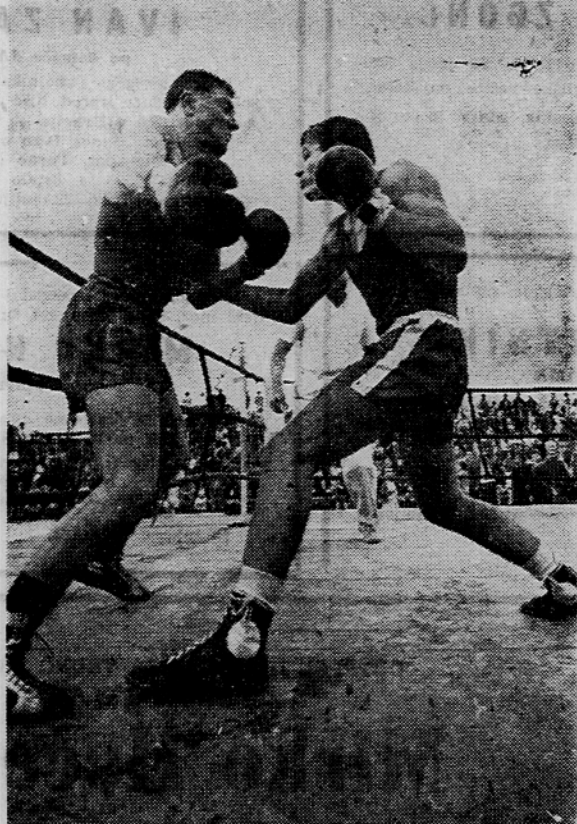
Švedi so si tretji dan tekem že po prvi igri zagotovili ponovni nastop v finalu. Schmidt je namreč premagal Wilsona 9:7, 6:0, 6:4 in tako priboril Švedski točko za zmago.

Turnir v Gstaadu

GSTAAD, 23. jul. — Na mednarodnem teniškem prvenstvu Švice je Spanec Santana v četrtfinalu izločil lanskega wimbledonskega zmagovalca Fraserja 6:2, 8:6. Ostali izloči: Emerson (Avs) : Barnes (Br) 6:3, 6:2; Ayala (Čile) : Krishnan (Ind) 6:3, 9:7, 6:1; Laver (Avs) : Moore (Avs) 6:4, 6:4.

Tretja zmaga
ameriških atletov

LONDON, 23. jul. — Tudi v tretjem nastopu v Evropi je moška atletska reprezentanca ZDA zmagala prepričljivo. V Londonu je odpravo reprezentanco Velike Britanije s 122:88 točkam. V tem srečanju so prvič zmagale tudi Američanke, ki so proti Angličankam zbrale 56 točk, njihove nasprotnice pa 50. Stafeta Velike Britanije je s 3:07,0 postavila nov evropski rekord na 4x400 y, domačin Rowe pa je sunil krogle 19,07 m daleč. Angličinja Jordan je pretekla 800 y v 2:08,6, Američan Wadsworth pa je s palico preskočil 662 cm. Pirie je na 3 milje postavil nov britanski rekord s 13:16,4.

Ljubljancan Zen (na levi) je presenetljivo premagal državne reprezentanta Vranješevića

PISAN MOZAIK ŠPORTNIH NASTOPOV SREDI VELIKEGA SLAVJA SLOVENSKEGA LJUDSTVA

SEM IN TJA - OD TEKME DO TEKME

V okviru športnih prireditev ob proslavi 20-letnice ljudske vstaje so nastopili — o nekaterih prireditvah smo že poročali — še košarkarji, namiznoteniški igralci, boksarji, kegljači in strelci.

Košarkarji

Po dežju sta se drugi dan turnirja pomerili dvanaestorici Olimpijci in Zadra. Po neznanih mihih tekmi so presenetljivo, toda povsem zaslužen zmagali gostje iz Zadra 47 : 46 (23 : 26). Kljub dežju se je na novih tribunah zbralo okoli 3 tisoč gledalcev, sodila pa sta P. Kavčič in Wallas iz Ljubljane.

V drugi tekmi prvega večera je Zadar premagal reprezentanco Ljubljane 78 : 73 (35 : 34).

Pretekli petek je bila na igrišču Ilirije v Zgornji Šiški odigrana zanimiva tekma med reprezentanco Ljubljane II. in izbranim moštvom Gorenjske. Zmagali so domačini 73 : 70 (38 : 31).

Boksarji

Nekaj ur pred velikim zborovanjem so nastopili v Tivoliju tudi boksarji. Pomerili sta se reprezentanci Ljubljane in

Pulja. Zmagali so domačini 11 : 9, čeprav so v ekipi gostov nastopili nekateri znani boksarji, med njimi tudi državni reprezentant Vranješević, ki pa so vsi po vrsti odpovedali. Junak prireditve je bil prav gotovo Zen, ki je ne pričakovano, toda povsem zaslužen premagal Vranješevića. Na tem matchu so se pokazali v zelo slabi luči sodniki, ki so razglasili za zmagovalce nekatere domačine, čeprav tega še zdaleč niso zaslužili.

Tehnični rezultati: mušja: Trifunov—Švab 1 : 1; bantamska: Peruško—Mikel 2 : 0 t. k. o.; persna: Tomičič—Černe 2 : 0, lahka: Bursič—Kovač 2 : 0; polwelerska: Godina—F. Slavčič 0 : 2; diskv.: welterska: Petek—F. Slavčič 0 : 2. Berbačkov—Weiner 2 : 0, polsrednja: Banovac—Prešeren 0 : 2; srednja: Vranješević—Zen 0 : 2; polteška: Gašević—Drofenik 0 : 2 t. k. o.

Igralci namiznega tenisa
Na Prulah so se v prazničnih dneh pomerile mladinske ekipe Odreda, Jesenice, Kemičarja in Ilirije. Po ogorčenih borbah je zmagala ekipa republiškega

prvaka Odreda, ki je odpravila Jesenice 5 : 4, Kemičarja 5 : 3 in Ilirijo 5 : 0. Druga je bila ekipa Jesenice. Najboljši igralci na turnirju so bili Večko (Kemičar), Strojnik (Odred) in Kavčič (Jesenice). Med mladinkami so prva tri mesta osvojile vrste Odreda.

Med posamezniki je presenetljivo zmagal Strojnik, ki je v finalu odpravil Kavčiča 2 : 0, pri mladinkah pa je bila najuspešnejša Škerljeva (Odred).

Kegljjači

V petek zvečer sta se na kegljišču Gradisa pomerili vrsti Ljubljane in Gradisa. Tekma je bila zanimiva, saj sta se moštvi ves čas menjavali v vodstvu, naposled pa so zmagali kegljači Ljubljane s 101 bodrim kegljem prednosti. Pri zmagovalcih sta ugajala Modič in Janežič, pri Gradisu pa Mlakar.

Rezultati: Ljubljana 4902 (Avsec 792, Kurtović 772, Modič 864, Tomšič 822, Janežič 852, Lotrič 801), Gradis 4901 (Cotič 815, Martinšek 863, Nemre 772, Mlakar 843, Satler 776, Praprotnik 832).

V soboto je bila na istem kegljišču finalna pokalna tekma za pokal ZKS Slovenije. Nastopili sta moštvi Jesenice in mariborskega Branika. Zmagali so Jesenčani s precejšnjo prednostjo, in sicer 5701:4947. Najboljši je bil Korošec, ki je

podrl 863 kegljev. Rezultati: Jesenice 5701 (Hafner 862, Kosej 832, Sibar 850, Korošec 863, Črv 801, Spec 833), Branik 4947 (Gomoli 783, Podkrižnik 828, Šef 806, Mateja 785, Mlakar 891, Kobal 854).

Strelci
Včeraj so se na strelišču ob Dolenjski cesti pomerile mladinske in ženske reprezentance Slovenije in BiH. Vse štiri ekipe so nastopile v malokalibrsko puško v trojnem položaju, vsaka s po štirimi tekmovalci oziroma tekmovalkami, vsak s 30 strelci. Zaradi megle rezultati niso bili najboljši, kljub temu pa je tekmovalje uspelo, največ po zaslugi odlične organizacije in dobro pripravljenosti sodniške službe. Pri domačinih sta izven konkurence streljala še članica Kraljeva iz Jesenice in mladinec Peternež iz Kranja. Obe slovenski ekipi sta požel zmagi, prav tako pa sta tudi med posamezniki: zmagala domača strelca.

Rezultati: članice: Slovenija 3167 (Dimić 805, V. Otrin 797, Kastelic 783, Rebolj 782), BiH 2955 (Lukić 793, Buturević 747, Tošić 728, Milić 687); posameznice: Dimić 805, Otrin 797 itd.; mladinci: Slovenija 3126 (J. Otrin 829, Dečman 796, Gaber 759, Čizman 742), BiH 3111 (Živag 807, Purišić 780, Dautović 773, Banušić 751); posamezniki: Otrin 829, Živag 807 itd.

SE NEKAJ PRIPISOV K FRANCOŠKEMU AMATERSKEMU »TOURU« Z UDELEŽBO JUGOSLOVANOV

Te dni so se vrnil iz Francije naš kolekarji, ki so se udeležili amaterskega Toura, na katerem se je, kakor vemo, imenoval odrezal Ivan Levčič. Pa tudi s pismajci ostalih Jugoslovancev smo lahko navdne zadovoljni — je v kratkem razgovoru dejal spremljevalec naše ekipe in Rogov trener Zvonko Zanoškar.

dahnili, obenem pa zagnali v silovit tempo. Zdal ni preostalo drugega, kakor da je Levčič zajahal Šebenikov bicikel, nato pa so skupaj z Bajcem in Boltežarjem odšli na lov za beženci. Po kakih 45 km naporne zasledovalne vožnje so naši kolekarji slednjič ujeli glavno skupino 70 vozačev in Karlovčan je vseeno med prvimi privozil skozi cilj. Španci, Italijani ter strokovnjaki iz spremstva so samo še nemo bolščali v Jugoslovane in se spraševali, odkod jemlje te nečloveške moči. Še bolj pa so strelili vanj, ko se je vzpenjal po visokih in strmih pobočjih Pirenejev, kot edinemu borcu, ki je sukal verigo na najhujšem zobatemu kolescu (22 zob), medtem ko so imeli vsi ostali prenosno zobato kolo s 26 do 28 zobmi. To se jim je zdelo domala neverjetno, pa so bili prepričani, da neznani in neizkušeni Jugoslovanci morda niti ne ve za to. Pa ni tako, kajpak! Levčič si je po trenerjevem navstrelu pred prvimi vzponi nametil nekoliko večje zobato kolo, vendar mu to ni prišlo, tako da je v etapi izgubil kar osem minut. Zavoljo tega je pozneje spet segel po prenosnem kolesu »22«, na kakršnega je vajen že od mladih let. Ob,

zveze so za to dirko kupili v tujni kvaliteto slabe dele, ki so jih pred odhodom namestili na odlične okvirje Rogove izdelave. Posledice so se kazale v pogostih kvarih, ki so vozačem po nepotrebnem povzročali težave in izgube časa. Razen tega so imeli fantje samo po en par rezervnih hlač in majic (tue ekipe so imele po vsaki etapi sveže in prvovrstne oblačila), in še neprimerno, ker so povzročale vnetja na koži. Ko je naš znanec, zbiratelj profesionalni dirkač iz Luxemburga Charly Gaul videl to pomanjkljivost, je rade volje podaril našim fantom del svoje nove opreme!

Organizacija prireditve je bila odlična in se doslej največja amaterska dirka v Evropi Berlin—Praga—Varšava še zdaleč ne more primerjati s francosko. Naj povemo med drugim samo to, da je bilo 30 novih Volkswagnov (tovar na jih je nalašč pripravila za to dirko) opremljenih tudi z radijskimi sprejemniki in oddajniki postajami, tako da so bili vsi spremljevalci sproti obveščeni o situaciji na cesti. Vse kaže, da bo uvedba Toura za amaterje slej ko prej spravila ob pravo veljavo vse ostale tovrstne prireditve po Evropi, kajti Francozi z bogato kolesarsko tradicijo nedvomno ne bodo več izpuščali iz rok te pobude, saj je »Tour de l'Avenir« učinkovito osvežujoče in vzbudil več zanimanja kakor volja profesionalcev.

Moška — 200 m prosto: Souvan (L) 2:45,7, Vodišek (R) 3:03,2, Gregorič (C) 3:07,2, 100 m prosto: Trn (L) 1:15,4, Bole (L) 1:25,1, Gregorič (C) 1:25,5, 200 m prosto: Kosta (L) 3:23,2, Peterman (L) 3:27,4, Petič (R) 3:30,7, 100 m metulček: Jenšić (L) 1:48,0, Kanšek (R) 1:51,0, Vinšek (L) 1:51,3, 100 m hrbt: Souvan (L) 1:25,3, Kočar (R) 1:34,3, Gregorič (C) 1:36,4, 4 x 100 m mešano: Ljubljana 6:11,2, Rudar 6:33,5, Celulpa 6:51,8.

II. ZVEZNA WATERPOLSKA LIGA

Primorac : Triglav 4:3

Kranj, 23. jul. — V soboto je bila v Kranju prva prvenstvena tekma II. zvezne waterpol.

Med posameznimi rezultati je treba zlasti omeniti uspeh Trnkove, ki je na 100 m prosto dosegla odličan čas 1:15,4 kar je nov slovenski pionirski rekord. V tej disciplini se je izkazala še komaj 12-letna pionirka Vodiškova iz Trbovlj, ki je dosegla čas 1:25,5, v najbolj zanimivih točki tekmovalja — plavanju na 100 m prosto za moške — je finišir Pirc le za udarec roke prehitel mladega Dermastio, ki je tokrat dosegel odličan čas 1:03,9.

REZULTATI: moški — 400 m prosto: Goršič (L) 5:14,5, Irt (R) 5:16,8, Breskvar (L) 5:21,1, 100 m prosto: Pirc (L) 1:03,9, Dermastio (L) 1:03,9, Humar (C) 1:05,7, 200 m prosto: Krasov (C) 3:00,0, Ogrin (L) 3:03,1, Sulc (C) 3:06,2, 100 m metulček: Poljanšek (L) 1:13,6, Majdič (L) 1:20,5, Lilek (C) 1:23,4, 100 m hrbt: Goršič (L) 1:15,7, Jesenšek (C) 1:15,7, Solmajer (L) 1:17,2, 4 x 100 m mešano: Ljubljana 5:30,4, Celulpa 5:50,2, Prešeren 5:23,7.

zveze so za to dirko kupili v tujni kvaliteto slabe dele, ki so jih pred odhodom namestili na odlične okvirje Rogove izdelave. Posledice so se kazale v pogostih kvarih, ki so vozačem po nepotrebnem povzročali težave in izgube časa. Razen tega so imeli fantje samo po en par rezervnih hlač in majic (tue ekipe so imele po vsaki etapi sveže in prvovrstne oblačila), in še neprimerno, ker so povzročale vnetja na koži. Ko je naš znanec, zbiratelj profesionalni dirkač iz Luxemburga Charly Gaul videl to pomanjkljivost, je rade volje podaril našim fantom del svoje nove opreme!

Organizacija prireditve je bila odlična in se doslej največja amaterska dirka v Evropi Berlin—Praga—Varšava še zdaleč ne more primerjati s francosko. Naj povemo med drugim samo to, da je bilo 30 novih Volkswagnov (tovar na jih je nalašč pripravila za to dirko) opremljenih tudi z radijskimi sprejemniki in oddajniki postajami, tako da so bili vsi spremljevalci sproti obveščeni o situaciji na cesti. Vse kaže, da bo uvedba Toura za amaterje slej ko prej spravila ob pravo veljavo vse ostale tovrstne prireditve po Evropi, kajti Francozi z bogato kolesarsko tradicijo nedvomno ne bodo več izpuščali iz rok te pobude, saj je »Tour de l'Avenir« učinkovito osvežujoče in vzbudil več zanimanja kakor volja profesionalcev.

Moška — 200 m prosto: Souvan (L) 2:45,7, Vodišek (R) 3:03,2, Gregorič (C) 3:07,2, 100 m prosto: Trn (L) 1:15,4, Bole (L) 1:25,1, Gregorič (C) 1:25,5, 200 m prosto: Kosta (L) 3:23,2, Peterman (L) 3:27,4, Petič (R) 3:30,7, 100 m metulček: Jenšić (L) 1:48,0, Kanšek (R) 1:51,0, Vinšek (L) 1:51,3, 100 m hrbt: Souvan (L) 1:25,3, Kočar (R) 1:34,3, Gregorič (C) 1:36,4, 4 x 100 m mešano: Ljubljana 6:11,2, Rudar 6:33,5, Celulpa 6:51,8.

II. ZVEZNA WATERPOLSKA LIGA
Primorac : Triglav 4:3
Kranj, 23. jul. — V soboto je bila v Kranju prva prvenstvena tekma II. zvezne waterpol.

Med posameznimi rezultati je treba zlasti omeniti uspeh Trnkove, ki je na 100 m prosto dosegla odličan čas 1:15,4 kar je nov slovenski pionirski rekord. V tej disciplini se je izkazala še komaj 12-letna pionirka Vodiškova iz Trbovlj, ki je dosegla čas 1:25,5, v najbolj zanimivih točki tekmovalja — plavanju na 100 m prosto za moške — je finišir Pirc le za udarec roke prehitel mladega Dermastio, ki je tokrat dosegel odličan čas 1:03,9.

REZULTATI: moški — 400 m prosto: Goršič (L) 5:14,5, Irt (R) 5:16,8, Breskvar (L) 5:21,1, 100 m prosto: Pirc (L) 1:03,9, Dermastio (L) 1:03,9, Humar (C) 1:05,7, 200 m prosto: Krasov (C) 3:00,0, Ogrin (L) 3:03,1, Sulc (C) 3:06,2, 100 m metulček: Poljanšek (L) 1:13,6, Majdič (L) 1:20,5, Lilek (C) 1:23,4, 100 m hrbt: Goršič (L) 1:15,7, Jesenšek (C) 1:15,7, Solmajer (L) 1:17,2, 4 x 100 m mešano: Ljubljana 5:30,4, Celulpa 5:50,2, Prešeren 5:23,7.

ČETRTA POT MARIBORSKIH NOGOMETASEV V II. ZVEZNO LIGO — USPEŠNA

MARIBOR — NA CILJU

Enajstotica Maribora, ki je bila sicer včeraj v Pulju poražena 1:0, se je z zmago iz prve tekme 2:0 uvrstila v II. zvezno ligo

Mariboru in privrženecem nogometa v obdobjem mestu se je včeraj izpolnilo veliko pričakovanje — moštvo z mestnim imenom je ta dan, čeprav najtesneje poraženo, na igrišču Uljanika v Pulju, preskočilo zadnjo pregrado in dobilo spričevalo za vstop v II. drugo zvezno ligo. Štiri leta so mariborski nogometaši v burnih bitkah naskakovali ta prostor med zmago družbo ob žogi, letos pa so slednjič dosegli ta tako zaželen cilj. Če zapišemo še, da

ULJANIK : MARIBOR 1:0 (1:0)

PULJ, 23. julija. V povratni odločilni tekmi za vstop v II. zvezno nogometno ligo je enajstotica Uljanika premagala Maribor 1:0 (1:0). Maribor je kljub temu postal član II. lige, ker je teden poprej doma odpravil istega nasprotnika 2:0.

Maribor: Vabič, Dovko, Tolič, Kek, Zečič, Radulović, Šober, Vidic, Arnejčić, Blaznik, Kmer.

Uljanik: Radošević, Stipčič, Malivuković, Tremate, Iljanović, Cerin, Čolić, Minjon, Bakotič, Drožina, Stamatović.

Sodnik Stanković iz Beograda, gledalcev okoli 5.000.

Vzdušje pred tekmo je bilo do skrajnosti napeto, kajti gle-

so to napredovanje po tolikem času in s toliko zavzetostjo pošteno zaslužili — nekaj sreče — je treba pač tudi imeti pri vsaki igri — nam ne preostaja za zdaj več kakor dodati še naše čestitke z željo, da bi bila ta rokada med Ljubljano in Mariborom v nogometnem vrhu Slovenije znanila lepših časov za ves slovenski nogomet.

Mariborčane čaka krstni nastop v novi konkurenci dne 20. avgusta, in sicer z osiškimi Proleterjem na domačih tleh.

ULJANIK : MARIBOR 1:0 (1:0)

dalci so že nekaj ur pred začetkom tekme začeli uprizorjati z raznim: rekviziti pravi torcido, ki je trajal kajpak prav do konca tekme.

Igra se je začela v vročnem ozračju in dosegla za mariborsko moštvo višek že v 3. minuti, ko je domače desno krilo Čolič prodrl po desni strani, preigralo dva krilca ter poslalo žogo mimo vratarja Vabuča v zgornji desni kot. 1 : 0 za Uljanik. Položaj je postal tako že od vsega začetka izredno kritičen, toda obramba gostov je povečala pozornost in prav zato ji je uspelo zadržati nadaljnje nevarne napade.

Nasploh je treba uspeh Maribora pripisati dobri obrambi, v kateri so se odlikovali začeniš z vratarjem Vabičem tudi Donko, Zečič, Radulović in zlasti Kek, ki se je dobesedno prilepil na odličnega Drožino, da ni mogel ponoviti igre iz

prve tekme. Najboljši mož v napadu Maribora pa je bil desno krilo Šobar, ki je bil tako rekoč povsod v napadu in obrambi.

Takoj po vodstvu domačinov so gostje močno napadli in imeli že v 6. minuti priložnost za izenačenje, toda Vidičev strel se je končal v outu. Pogodbni možnosti za Maribor je bilo še več, predvsem v 9. minuti (Vidič), v 23. (Radulović) in v 25., ko Šober ni zadell praznih vrat. Sicer pa nasploh trdimo, da je bil Maribor pred odmorom boljše moštvo, medtem ko so bili domači v rahli premoči po odmoru. Tedaj pa

ZADNJA NOGOMETNA TEKMA ZA POKAL FLRJ V NPL

ODRED - KRIM : LITJA 9:1 (4:1)

S finalno nogometno tekmo Odred—Krim : Litija je bilo v petek končano tekmovalje za pokal FLRJ v ljubljanski nogometni podzvezi. V predigri nogometne tekme Triglav—Litija je Odred—Krim po dopadljivi igri premagal Litijo 9 : 1 (4 : 1) z goli, ki so jih zabili Škraba 6, Kastelic 2 in Erzar za Krim ter Domačenik za Litijo. Ljubljancani so osvojili dva pokala za tretjo zaporedno zmago v tem tekmovalju — stalnega in prehodnega. Na poti do finala je ta enajstotica izločila nogometaše Mengša 5 : 2, Olimpije 7 : 1, Triglava II. 3 : 0 in Save 4 : 2.

Kakor kaže že sam rezultat, je tekma potekala v popolni

premoči Odreda-Krim, ki je prvič nastopil z nekaterimi mlajšimi, a dobro obetajočimi močmi.

SE DVE ODLOČILNI TEKMI

Zrenjanin, 23. julija. — Na mestnem stadionu je domači Proleter pred okoli 6 tisoč gledalci v odločilni tekmi premagal Budućnost iz Smedereva 3 : 0 (1 : 0) in se tako uvrstil v II. ligo.

Vukovar, 23. julija. — V povratni kvalifikacijski tekmi je Borovo premagalo Slogo iz Doboj 3 : 1 (1 : 1). S to zmago si je Borovo zagotovilo vstop v II. ligo.

SVETOVNO PRVENSTVO KAJAČASEV

Jugoslovani Jokovski — trinajsti

DRESDEN, 23. julija. Na reki Rote Weisseritz blizu Dresdena je bilo danes svetovno prvenstvo v kajakaškem slalomu. V kategoriji F 1 za moške je zmagal Vzhodni Nemec Glasser, Jugoslovani pa so se uvrstili takole: 13. Jokovski, 27. Špical, 32. Hlavatek.

V ekipni razvrstitvi pa je bila Jugoslavija za NDR, CSSR in Švico četrta.

ČETRTO KOLO SLOVENSKE PLAVALNE LIGE

Premočna zmaga Ljubljane

Trbovlje, 23. jul. — V IV. kolu slovenske plavalne lige so se v trbovljskem bazenu srečali plavalci in plavalke Prešerna, Ljubljane, Celulpa in domačega Rudarja. Tekmovalje je motil dež, kar je vplivalo tudi na rezultate. Navzilec temu pa je bilo zabeleženih tudi več dobrih izidov. Zal ni nastopilo nekaj najboljših tekmovalk, kar je seveda precej škodilo kvaliteti.

V ekipni razvrstitvi je premočno zmagala Ljubljana, ki je tokrat zbrala rekordno število točk 13.034 pred Celulpo 9.705, Rudarjem 9.227 in Prešernom 7.579. Rudarju se je močno poznala odsotnost Podlesnikove in Kočarjeve, Celulpa pa je bila na startu brez Škravčarjeve.

Med posameznimi rezultati je treba zlasti omeniti uspeh Trnkove, ki je na 100 m prosto dosegla odličan čas 1:15,4 kar je nov slovenski pionirski rekord. V tej disciplini se je izkazala še komaj 12-letna pionirka Vodiškova iz Trbovlj, ki je dosegla čas 1:25,5, v najbolj zanimivih točki tekmovalja — plavanju na 100 m prosto za moške — je finišir Pirc le za udarec roke prehitel mladega Dermastio, ki je tokrat dosegel odličan čas 1:03,9.

REZULTATI: moški — 400 m prosto: Goršič (L) 5:14,5, Irt (R) 5:16,8, Breskvar (L) 5:21,1, 100 m prosto: Pirc (L) 1:03,9, Dermastio (L) 1:03,9, Humar (C) 1:05,7, 200 m prosto: Krasov (C) 3:00,0, Ogrin (L) 3:03,1, Sulc (C) 3:06,2, 100 m metulček: Poljanšek (L) 1:13,6, Majdič (L) 1:20,5, Lilek (C) 1:23,4, 100 m hrbt: Goršič (L) 1:15,7, Jesenšek (C) 1:15,7, Solmajer (L) 1:17,2, 4 x 100 m mešano: Ljubljana 5:30,4, Celulpa 5:50,2, Prešeren 5:23,7.

sko lige med Primorcem iz Kotora in domačim Triglavom. Kranjčani, ki letos prvič sodelujejo v tej konkurenci, so tesno izgubili s slovitim nasprotnikom, ki je bil lani tretji v tem tekmovalju, in sicer 3 : 4 (1 : 1, 1 : 1, 0 : 0, 1 : 2). V zadnji četrtini so domači že vodili 3 : 2, vendar so gostje takoj nato zaradi nepazljivosti obrambe izenačili, pet sekund pred koncem pa dosegli zmagoviti gol. Za goste so bili uspešni Cirković 3 in Radović, za domače pa je vse tri gole dal Kocmur.

II. ZVEZNA WATERPOLSKA LIGA

Primorac : Triglav 4:3

Kranj, 23. jul. — V soboto je bila v Kranju prva prvenstvena tekma II. zvezne waterpol.

Med posameznimi rezultati je treba zlasti omeniti uspeh Trnkove, ki je na 100 m prosto dosegla odličan čas 1:15,4 kar je nov slovenski pionirski rekord. V tej disciplini se je izkazala še komaj 12-letna pionirka Vodiškova iz Trbovlj, ki je dosegla čas 1:25,5, v najbolj zanimivih točki tekmovalja — plavanju na 100 m prosto za moške — je finišir Pirc le za udarec roke prehitel mladega Dermastio, ki je tokrat dosegel odličan čas 1:03,9.

REZULTATI: moški — 400 m prosto: Goršič (L) 5:14,5, Irt (R) 5:16,8, Breskvar (L) 5:21,1, 100 m prosto: Pirc (L) 1:03,9, Dermastio (L) 1:03,9, Humar (C) 1:05,7, 200 m prosto: Krasov (C) 3:00,0, Ogrin (L) 3:03,1, Sulc (C) 3:06,2, 100 m metulček: Poljanšek (L) 1:13,6, Majdič (L) 1:20,5, Lilek (C) 1:23,4, 100 m hrbt: Goršič (L) 1:15,7, Jesenšek (C) 1:15,7, Solmajer (L) 1:17,2, 4 x 100 m mešano: Ljubljana 5:30,4, Celulpa 5:50,2, Prešeren 5:23,7.

NOVE PRIJAVE ZA BLED

Mladinsko prvenstvo LRS

Ljubljana, 23. julija. — V I. kolu finala za mladinsko šahovsko prvenstvo Slovenije so bili rezultati taki:

Kovač : Zorko 0 : 1. Kranje : Ankerst 1 : 0, Perc : Pberl 0 : 1, Sarajen : Cuzelj prek, Kovše : Lipnik 1 : 0, Plavine : Žagar prek, Musil : Pešec 1 : 0.

Razen petorice znamenitih slovenskih mojstrov bodo po dosedanjih prijavah nastopili še:

DRŽAVNO VESLAŠKO PRVENSTVO MLADIH V SPLITU

Stevilen naraščaj

Najboljše uspehe v celoti so poželili mladinci z Bleda, ki so prvo mesto zasedli posebej še v konkurenci starejše mladine

SPLIT, 23. jul. Letošnje državno prvenstvo za veslače starejšega in mlajšega naraščaja in veslavke se je končalo s popolno zmago tekmovalcev s celine. Na tekmovalce je prišlo 321 članov (270 moških in 51 žensk) iz 23 klubov. Tekmovalci iz notranjosti so osvojili vsa prva mesta, razen v skifski preklonpe gradnje za mlajše mladince, v katerem je zmagal Zagrebčan Ivanović.

Absolutni zmagovalac letošnjega prvenstva - v številni vse disciplin pri starejših in mlajših mladincih ter veslavkah - je postal VK »Bled« s 470 točkami. Drugi za njim je Metalac iz Smedereva s 440 točkami, tretji Mladost iz Zagreba s 390, četrti Branik (Maribor) 280 in dalje: Sava - Zagreb 240, Partizan - Subotica 170, Krka - Šibenik 160, Partizan - Beograd 160, Argo - Izola 150, Gusar - Split 130 itd. V tekmovalstvu za prvenstvo za starejše mladince je naslov državnega prvaka pripadel tekmovalcem »Bleda«, ki so zbrali 310 točk. Drugi (prav tako) je Metalac (160 točk), tretji pa Partizan iz Beograda (100). Ostali so se plasirali takole: Jug - Ohrid (60), Branik (40), Ošjak - Vela Luka (Korčula) 40 itd. Med mlajšimi mladinci je zmagala Mladost iz Zagreba z 200 točkami, drugo mesto je osvojila Sava iz Zagreba (180), tretje pa

Bled - s 160 točkami. Nadaljnje zaporedje: Argo - Izola (150), Krka - Šibenik (140), Gusar - Split (130), Jadran - Zadar (100), itd. Najboljše veslavke je imel Metalac.

JUGOSLOVANSKI KEGLJACI V VZHODNI NEMČIJI

DVE ZMAGI IN EN PORAZ

LJUBLJANA, 23. jul. Po nekajdnevni tavanju v Vzh. Nemčiji sta se vrnila moška in ženska kegljaška reprezentanca Jugoslavije.

Moška reprezentanca je na tem gostovanju nastopila dvakrat v Esplanadu, prvič v uradnem dvoboju z nemško drž. reprezentanco - ženske pa proti ustreznemu nemški reprezentanci - nato pa še proti klubski ekipi BSG Aktivist 5081. V prvem dvoboju je Jugoslavija zmagala z 51 keglij razlike. Ženska reprezentanca pa izgubila s tesno razliko 18 keglijev. Krivda za tako pičlo zmago moških je v tehničnem vodstvu reprezentance, ki je nem postavilo slabega Popovića (26(1) keglijev, čeprav so ostali, razen Hladnika, dosegli zelo solidne zbirne. Med Jugoslovani je bil najboljši Grom, pri Nemcih pa Luther.

V dvoboju ženskih reprezentanc sta kar dve Jugoslovanki dosegli rad 400 keglijev, a to ni zadostovalo za uspeh, ker je bila slabša Gregorova pri Nemkah se je posebej odlikovala igralca Schöne, razen nje pa Rippinova.

Rezultati - moški: Jugoslavija

NOVO PO TUJEM

New York - Na mednarodnem nogometnem turnirju je praška Dukla odpravila irsko moštvo Rangers 4:3 (1:0).

UPORABLJAJTE

TEN-SAN

Na morju in v planinah, da boste hitreje porjaveli!

Znanost in tehnika

IZDELKI IZ POLYESTERSKE SMOLE TUDI V JUGOSLAVIJI

SMOLA, KI OBETA

Nesete so možnosti uporabe nove plastične mase, vendar dobi svojo polno vrednost šele tedaj, če jo okrepimo s steklenimi vlakni

Že spet nova plastična masa, bodo rekli starejši ljudje, ki so v svoji mladosti dobro izhajali tudi brez plastičnih mas. Nasprotno bo mlada poizkusila spet nov obraz v svoji okolici. Ta nova plastična masa se imenuje polyester-ska smola, ki je pa ne smemo imeti za novo, saj je prišla na tržišče med drugo svetovno vojno. Polyesterska smola je kondenzacijski izdelek in se po strjevanju ne da več oblikovati, razen vrzati, žagati, brusiti in polirati. Polyesterska smola je v prodajni obliki tekoča in podobna medu. Za hladno strjevanje polyesterske smole so potrebni kot dodatki: katalizatorji, pospeševalci. Sorodnost je tedaj s keramično industrijo. Zmes za porcelan je prav tako nastala iz več sestavnih delov, ki jih strjeva peč. Polyesterska smola, ki jo tudi strjujemo z višjim temperaturo. Omenjena smola je v takšni obliki in pomešana

z navadnimi dodatki že uporabna za vliivanje in zato uporabna pri oblikovanju kompliciranih električnih sistemov, za fiksiranje stikalnih sistemov, za oblikovanje bioloških in rastlinskih preparatov, za markiranje cestnih prehodov, za raznovrstne okrasne izdelke itd.

K vsemu temu pa pride še nekaj popolnoma novega, kar je za polyesterske smole svojstveno. V največji meri bomo namreč srečali polyesterske smole v povezavi s steklenimi vlakni. Ta posrečena zveza med tekočimi polyesterskimi smolami in trdnimi, krhkimi steklenimi vlakni je prav srečna. V strjenem stanju se namreč podvojijo dobre lastnosti: trdnost, trdnost, uporabnost pri dovoljni žilavosti. Trdnost je ohranjena, saj so steklena vlakna z vseh strani prevlečena s polyestersko smolo. Polyesterska smola, ojačana s steklenimi vlakni, na

lac iz Smedereva z 260 točkami, za njim pa Branik iz Maribora z 200, tretji pa je bil Partizan iz Subotice s 150 točkami. Naslednja mesta so pripadla Mladosti, Savi, Danubiusu in Jugu iz Ohrida.

Letošnje prvenstvo mladinc je pokazalo, da imamo pri nas zelo številne naraščaje in lahko vedro gledamo v nadaljnji razvoj veslaškega športa.

4961 (Sterža) 867, Popović 726, Hladnik 790, Juričević 885, Grom 872, Smoljanović 941. V. Nemčija 4910 (Schulze) 788, Wiloka 791, Kadzicra 805, Uhlmann 778, Grohs 852, Luther 896 - ženske V. Nemčija 2307 (Cebulla) 352, Schöne 425, Rippin 399, Langer 398, Zeibig 366, Eijar 375 - Jugoslavija 2289 (M. Erski) 379, Gregel 375, Jezerski 402, G. Erski 403, Pipinč 367, Bulić 381 - Dvoboj Zagreb : Aktivist 5081 : 4736 (Sterža) 876, Juričević 850, Silhar 849, Buneta 893, Grom 559, Smoljanović 844.

Po dolgi in mučni bolezni nas je za vedno zapustil moj dragi mož in očka

BRANKO ZAJIČ

Pogreb draga pokojnika bo v ponedeljek, 24. julija 1961 ob 15. uri iz Jožefove mrliške vežice na Zalah.

Zalujoči: žena Mila, hčerka Andrejka, sin Tomažek in ostalo sorodstvo.

Ljubljana, 23. julija 1961.

Prerano nas je zapustil naš blagi, nepozabni mož, brat, stric in svak

JOHN JEZERNIK

upokojenec

Pogreb draga pokojnika bo v ponedeljek, 24. julija 1961 ob 17. uri na pokopališču v Trzinu.

Zalujoči: žena Francka, brat Franc z družinoma in ostalo sorodstvo.

Tiho in spokojno skromno je umrla v 90. letu starosti naša skrbna in nadvse ljubljena mama in tašča

MARIJA ČUDEN

upokojenka tovarne »Šumi«

Pogreb draga pokojnice bo danes v ponedeljek, 24. julija 1961 ob 18. uri iz Marijine vežice na Zalah.

Zalujoči: sin Gabrijel z ženo Olgo, družine Verbe, Strojine in Djuretič.

Ljubljana, 23. julija 1961.

Nenadoma je preminil naš ljubi mož, oče, stari oče, brat, stric, svak in tast

IVAN KORDIN

železniški upokojenec

Pogreb draga pokojnika bo v ponedeljek, 24. julija 1961 ob 15.30 uri iz Nikolajeve mrliške vežice na Zalah.

Zalujoči: žena Fanč, sin Janez z družino, brat Avgust z družino in družine Kordin, Sarc, Pahor, Gorjan, Pavlič ter ostalo sorodstvo.

Ljubljana, 22. julija 1961.

Za vedno nas je zapustila naša ljuba

ŠTEFANIJA ZGONC

Pogreb draga pokojnice bo v torek, 25. julija 1961 ob 16.30 uri iz Frančiškove mrliške vežice na Zalah.

Zalujoči: nečakinje Tina, Ela, Mara in ostalo sorodstvo.

Ljubljana, 23. julija 1961.

Po dolgi in mučni bolezni nas je zapustila draga mama

ANA SMRTNIK

ZONTOVA MAMA

K zadnjemu počitku jo bomo spremili v torek, 25. julija 1961 ob 9. uri dopoldne izpred hiše žalosti na domače pokopališče.

Zalujoči: hčere in sinovi, snahe, zeti, vnuki in pravnuki.

Podolnica, Lesno brdo, Polhov gradec, Ljubljana, Dunaj, ZDA, 22. julija 1961

Po kratki in mučni bolezni nas je v 85. letu starosti za vedno zapustil naš ljubi oče, stari oče, bratranec in tast

IVAN ZALETEL

po domače JAKČEV ATA

Pogreb draga pokojnika bo v ponedeljek, 24. julija 1961 ob 17. uri izpred hiše žalosti Vodnikova cesta 48 na pokopališču v Dravljah.

Zalujoči: sinova Ivan z družino in France, hčerke Ani, Mici por. Perne in Ivanka por. Trebše ter ostalo sorodstvo.

Ljubljana, Tržič, 22. julija 1961.

Mnogo, mnogo prežgoda nas je zapustil moj ljubljani mož, dobri očka, zet, brat, svak, bratranec in stric

MIRKO HOČEVAR

pravnik

Dobrega Mirka bomo spremili na zadnji poti v torek 25. julija 1961 ob 16. uri iz Nikolajeve veže na Zalah.

Zalujoči: sinova Nuška z njegovima punčkama Mirkico Tanjico, družine Hočevar, Gerbec, Koprivšek Kovča in Uršič.

Ljubljana, Celje, 23. julija 1961.

DOTRPEL JE IN NAS ZA VEDNO ZAPUSTIL NAŠ VESTNI ČLAN

Mirko Hočevar

POMOČNIK NA SEKRETARIATU IZVRŠNEGA SVETA ZA SPLOŠNE GOSPODARSKE ZADEVE

DRAGEGA TOVARIŠA IN SODELAVCA BOMO OHRANILI V VEČNEM SPOMINU

DELOVNI KOLEKTIV SEKRETARIATA

SPOROČAMO ŽALOSTNO VEST, DA JE PREMINIL SODELAVEC

Mirko Hočevar

POMOČNIK

VESTNEGA IN POŽRTVOVALNEGA SODELAVCA BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU

SEKRETARIAT IZVRŠNEGA SVETA LRS ZA SPLOŠNE GOSPODARSKE ZADEVE

UMRL JE TOVARIŠ

Mirko Hočevar

POMOČNIK SEKRETARJA IS ZA SPLOŠNE GOSPODARSKE ZADEVE LRS

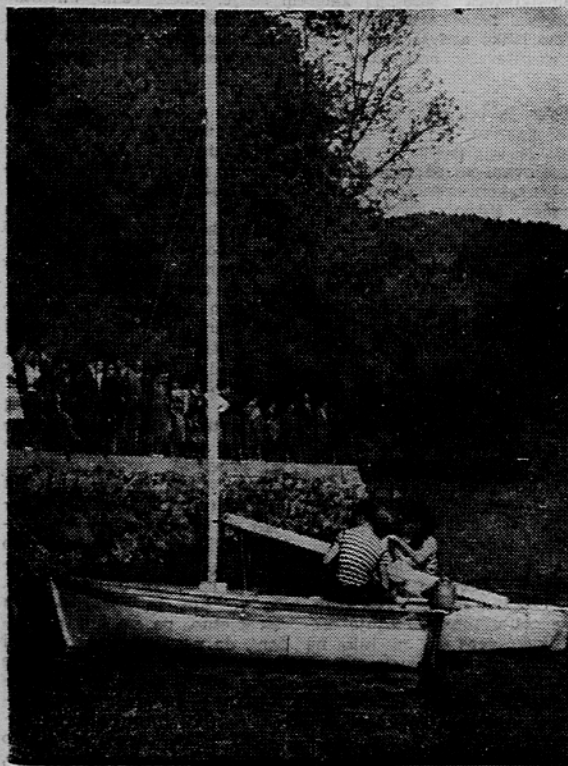
DOLGOLETNEGA ČLANA NAŠEGA PREDSEDSTVA BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU.

PREDSEDSTVO DRUŠTVA PRAVNIKOV LRS

vanje streh v kombinaciji saloničnimi valovitimi ploščami, za stranske stene delavnice ali skladišč, za nadsvetlobo industrijskih zgradb, za verande, rastlinjake, za avtobusne postaje, za bencinske postaje za razstavne zgradbe, za reklamne napise, za parkirne postore, za gostinske odprte vrtove in še v mnoge druge namene.

Da je uporaba res praktična si lahko ogledamo novo tovarno Avtomontaze v Ljubljani ki je pokrita z prosojnim valovitimi ploščami iz polyesterske smole, izdelkom podjetja Kovinoplastika Lož pri Rakeku. Omenjena tovarna je prva začela izdelovati prosojne, steklenimi vlakni okrepjene valovite plošče iz polyesterske smole.

Iz navedenih surovin lahko izdelujemo še mnoge druge proizvode. Kovinoplastika Lož je izdelala že prvi čol iz polyesterske smole, okrepjene s steklenimi vlakni. Čol je 3 m dolg, 1,2 m širok, 0,66 m visok, težak le 55 kg i pripraven za pet oseb. Var lahko vgradimo Tomosov motor Lamo 05 K. Omenbe vredno je, da je ves izdelan iz polyestra, ojačenega s steklenimi vlakni in brez lesa. Omenjeni čol je bil že lani razstavljen na zagrebškem velesejmu. Prednost teh čolov je prav v tem, da ne potrebujejo vzdrževanja.

Prvi pri nas izdelani čol iz polyesterske smole so nam prikazali pred dvema mesecema na Zbiljskem jezeru

vanja, da so lahki, odporni proti morski vodi in vremenskim nepravilnostim, eventualno nastale poškodbe pa se lahko n hitro popravijo, ne da bi čol izgubil na trdnosti.

S tem pa to obširno področje predelave polyesterskih smol še ni izčrpano, saj lahko iz njih izdelujemo še vrsto drugih izdelkov: karoserije za avtomobile, kabine za traktorje, posode za pogonska goriva, posode za notranji transport, ohišja za obdelovalne aparate, posode za prehranbene industrije, kemično industrijo, radarska ohišja, telefonske celice, sanitarne naprave itd. Ker so polyesterske smole odporne proti kemičnim vplivom, se izdelujejo tudi cisterne za močno korozivna železna olja, za mleko, vodo, delujejo se lahko tudi različni profili za okna ter okroglice alize.

Iz vsega tega razvidno, ako široko področje ima predelava polyesterskih smol, če jih okrepimo s steklenimi vlakni. S to plastično maso ne nameravamo izpodrinuti že preizkušene materiale, kakor so les, železo, steklo ali beton, ampak poskušamo le izpopolniti vrzeli in enakovredno sodelovati pri hitrem razvoju povsod tam, kjer njene lastnosti prednjačijo.

Boris Jelenko

MOSKOVSKI ANSAMBL - ESTRA-DA v KRIZANKAH, torek, 25. julija, ob 20.30. Ples, glasba, operetni spevi, akrobatske etude. Vstopnice po 600, 500, 400 in 200 dobiti pri blagajni v Krizankah v ponedeljek od 10. do 13. in torek od 10. do 13. ter 17. do 20.30.

MALI OGLASI

MIREN STUDENT išče tiho, lečo, samsko sobo. Ponudbe pod "Elektrik".
SOBO iščem, pomagam v gospodinjstvu. Ponudbe pod "Ugodno - dopoldan".
DEKLE mirnega značaja išče sobo v Ljubljani. Ponudbe pod "Nujno".
OSEBNI AVTO DKW 3-6 Sonderklasse, kot nov, ugodno prodam. Ogled v Tesarski 5, tel. 21-250.
VSE v umetnem kamnu - okenske police, montažne stopnice in drugo napravi kvaliteto. Suc. Samova 9.
18-LETNO DEKLE išče zaposlitev v gospodinjstvu. Ponudbe pod "Ima rada otroke".

NOVO motorno kolo Maxi - Pretis NSU, 175 cm, in Horex, 350 cm s priklopcem, prodam. Golmar, Cesta JLA 21, Trzin, 839-3.
VSE AVTOMOBILE družbenega sektorja kupuje in plača dobro: "Agencija Beograd" - Dostitejeva 21-III, tel. 22-202.
SEZONSKE VRTNE DELAVKE sprejme takoj kmetijsko posestvo Barje, Cesta na Loko 4. R-10025

BMW 500 ccm letnik 1954 ugodno prodam. Ogled po 1. VIII. 1961 pri Milha Berčić - Sostro 2 pri Ljubljani. 1000-3

ZA PASJE DNEVE, pri močnem potenju pomaga le "Nonodor" in "Sudorsan", preparati znamenite lekarne "Zrinjevac". 5324

5.00-8.00 Dobro jutro! 8.05 Poje ruski vojaški zbor p. v. Borisa Aleksandrova - 8.30 Početniško popotovanje od strani do strani - Leopold Suhadolčan: Skriti dnevi - 8.45 Ansambel Mojmirja Sepe - 9.00 Kritika opernih arij - 10.15 Od tod in onod - 11.00 Po svetu jazz (ponovitev) - 11.30 Samova 9.
9.00-10.00 Glasbeni avtoportret - Prvi stavek iz Sonate za violončelo in klavir op. 18 (Vlado Požar, violončelo, Zdenka Lukac-Car, klavir)
DRUGI PROGRAM
19.00 Iz Lisztovih klavirskih del (Ob skladateljevi 150-letnici) - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Slikar petnajst - 21.00 Bohuslav Martinů: Pastoral za violončelo in klavir - 21.05 Ansambel za novo glasbo iz Kölna. Dirigent Mauricio Kagel (Argentina), solista David Todor - klavir (ZDA) in Jeanne Hélicard-glas (Pariz) 22.00-22.15 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda II. programa za naslednji dan.

vir) Concertino za violino in klavir (Ali Dermelj, violina Marjan Lipovšek, klavir) - 12.00 Zenski zbor Slovenske filharmonije p. v. Rada Simončiča - 12.15 Kmetijski nasveti - Ing. Jelka Hočevar, Uničevanje cime in rani izkop semenjskega krompirja - 12.25 Melodije za opoldne - 13.15 Obvestila in zabavna glasba 13.30 Kvintet bratov Avenik, vmes poje Gorenjski vokalni kvintet - 13.35 Orkestralne miniature domačih avtorjev - 14.30 Privredne dneve - 14.35 Od Triglava do Ohrida (Pesmi in plesi ugodovinskih narodov) - 15.15 Obvestila, reklame in zabavna glasba - 15.40 Iz filmov in glasbenih revij - 16.00 Naši popotniki na tujem - Drago Kosmrlj: Nekaj dni

po Indoneziji - 16.20 Mojstrski instrumentalisti in pevec - 17.00 Lokalni dnevnik - 17.15 Soteren na poti - 18.00 Prvakine svetovnih opernih gledališč - 18.40 S knjižnega trga - 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Ponedeljkova penorana zabavnih melodij - 21.00 Iz Puccinijevih oper - 21.45 Pevec Paul Anka - 22.15 Ottorino Respighi: Koncert za violino in orkester (Concerto gregoriano) (Kurt Stiehler, violina, simfonistični orkester Radia Leipzig dirigira Ernest Borsamsky) - 22.50 Literarni nokturno - 23.05 Plesna glasba - 24.00 Zgodnja poročila in zaključek oddaje.

TELEVIZIJA
Beograd 20.00 TV dnevnik.
20.15 Tedenski športni pregled.
Ljubljana 20.30 Vojtni Rabadan: Ene hude nevole z mutavko - TV - igra.
Zagreb 21.30 Aktualne teme - reportaža "Kozara".

KINO UNION: nemški barv. cinescope film MAZURKA, LJUBEZNI. Režija Hans Müller, Igra Bert Fortell. Predstave ob 17., 19. in 21. uri.

KINO KOMUNA: amer. barv. cinescope film ČAJ IN SIMPATIJA. Režija Vincente Minelli, Igrajo Deborah Kerr, John Kerr. Predstave ob 16., 18.30 in 21. uri.

KINO VIC: amer. barv. western film TONKA. Režija Lewies Foster, Igrajo Sal Mineo. Predstave ob 17., 19. in 21. uri.

KINO SLOGA: nem. film ROMAN

KINO SLOVA: nem. film ROMAN

KINO SLOVA: nem. film ROMAN

KINO SLOVA: nem. film ROMAN

Kino Triglav - Ljubljana: nemški film "Priloge". Predstave ob 18. in 20. Prodaja vstopnic ob 17. ure dalje.

Kino Lhotstrol: amer. barv. film "Troje vrodih". ob 20. Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom predstave.

Letni kino Partizan - Kranj: premiera franc. VV filma "Zver" so izpuščene, ob 20.30.

Kino Storič: Kranj: ital. film "Mlad močvirje". ob 18. in 20. Malineja istega filma ob 10. uri.

Kino Bled: jugosl. film vojna drama "Vojna", ob 18 in 20.30. Predprodaja vstopnic ob 17 in 19.30 dalje.

Kino Radio - Jesenice: ameriški barv. CS film "Carmen Jones".

Predstavi ob 18 in 20.
Kino Plavž - Jesenice: amer. barv. CS film "Carmen Jones". Predstavi ob 17 in 19.

Kino Kor. Bela: ital. film "Izzivanje". Predstava ob 19.30.

Kino Dom - Kamnik: amer. barv. CS film "Obračun v Table Rocku". ob 20. Predprodaja vstopnic ob 18. ure dalje.

Kino Delavski dom - Trbovlje: franc. barv. film "Ambiciozna", ob 18 in 20.

Kino Svoboda Trbovlje II: amer. barv. CS film "Zakon preljube". Predstavi ob 18 in 20.

Kino Svoboda II - Hrastnik: amer. barv. CS film "Dve ljubezni Elyja Duchina". ob 19. Predprodaja vstopnic ob 18 dalje.

Kino Delavski dom - Zagorje: ital. film "Noči Lukrecije Borgia", ob 18 in 20.

Kino Rogaska Slatina: amer. barv. VV film "Vrioglavica". ob 20. Predprodaja vstopnic ob 18. dalje.

Kino Soča - Koper: franc. film "Precep". ob 20.30. Predprodaja vstopnic ob 19.30 dalje.

Kino Solkan - Nova Gorica: amer. barv. CS film "Nekateri so pritekli", ob 20.30.

Kino Park - Murska Sobota: ruski barv. film "Leta veselja". Predstavi ob 17.30 in 20. Predprodaja vstopnic ob 16. dalje.

Kino Krka - Novo mesto: amer. barv. CS film "Ni imena na razboju".

Kino Soča - Koper: franc. film "Precep". ob 20.30. Predprodaja vstopnic ob 19.30 dalje.

Kino Solkan - Nova Gorica: amer. barv. CS film "Nekateri so pritekli", ob 20.30.

TELEVIZIJSKI SPREJEMNIKI "MAJESTIC" - serija Europa 1961 za izvoz

37-CEVNI Z VGRAJENIM UHF (DRUGI PROGRAM)

93.000. - Lit - za 48 cm
107.000. - Lit - za 58 cm

CENE FRANCO MEJA - KATALOGE DOBITE PO ŽELJI PRI:

RADIO CHICCO MARIO

TRST - V. S. LAZZARO 8 - TELEFON 23170

5879

ZA OBLEKE IN PLISIRANA KRILA

DOLAN TKANINA JE IZDELANA IZ NOVEGA SINTETČNEGA VLAKNA, POSEBNO PRIMERNA ZA OBLEKE IN PLISIRANA KRILA. - KMALU BO NA TRŽIŠČU

VARTEKS

VARAŽDINSKA TEKSTILNA INDUSTRIJA
VARAŽDIN

William P. McGovern
NI UPANJA ZA JUTRO

"Potem ji povejte resnico," je rekel Earl. "To bo še najbolj pametno, kajne? Recite ji, naj se vede, kakor da je vse v najlepšem redu. Telefonirajte v solo in sporočite, da je zbolela, ali kaj podobnega. Obdržali jo bomo tu, dokler ne bomo pripravljeni za odhod. Potem vas ne bo neslo k policajem. kaj, doktor?"

"Moja žena je bolana," je rekel doktor. "Ne morem ji povedati, kaj se nama je zgodilo. Udatci bi jo morda celo ubili."

"To je vaša stvar," je trdo rekel Earl; v njem je speč butala jeza in si iskala sprostitve. "Saj je žena vaša, ne moja. Povejte ji, kar vam pač pride na misel. Toda pazite, da bo molčala. Sicer morda nikoli več ne ugrete tega svojega cukrčka."

"Ti prekleta baraba gnila," je tiho, a divje strupe, no rekel zdravnik. "Ti si narejen iz same umazane - v tem tvojem bednem telesu ni niti za unčo človeškega. Vzdržljiv si, seveda - še nekaj ur po tistem, ko te je zadelo, imaš normalen krvni pritisk. Takšne reakcije je najti pri živalih Koraizer si pa zato, ker imaš v rokah revolver. Brez njega si samo črv, ki se plazi po blatu."

"Molči!" se je zadržal Earl. "Samo še enkrat odpi usta, pa ti naredim luknjo v glavo. Kaj si predstavljaš, da se salim?"

Prisilil se je k temu, da je vstal; zibaj se je kakor omotičen boksal: po telesu se mu je nenadoma razlila strahotna šibkost. "Ti misliš, da se salim, kaj? Ali bi rad umrl pred očmi te punčke?"

"Ne - verjamem ti." Zdravnikove ustnice so bile otrple in suhe. Za korak se je odmaknil od Earla in tesno stiskal hčerko k sebi. "Pomiri se, Ti si bolan."

Ingram je urno stopil pred zdravnika. "Če hočeš koga ustreliti, belček, potem ustrelj mene. Ti si velik junak in imaš vse močote 'kolajne. Ustrelj najprej mene, potem zdravnika, ki ti je rešil življenje, in potem še to deklenco. Dobil boš še eno kolajno. A potem boš čisto sam, belček moj. Zapomni si to, čisto sam boš."

"Spravi se s poti," je rekel Earl. "Spravi se s poti."

"Jaz bom zdaj odpeljal ta dva človeka domov. To sem jima obljubil. Pojdite zadenski k vratom, doktor. Če bo koga ustrelil, naj ustrelj mene."

"Samo!" je divjaško zakrčkal Earl. "Za koga pa si?"

"Zdaj ju bom odpeljal domov. To je najvažnejše."

"Dobro, k vragu," je rekel Earl in se rahlo zamajal. "To bi bil moral pričakovati." Revolver mu je počasi omahnil k tlom, cev se je obrnila proti deskam.

"Zdaj izginj." Zazdelo se mu je, kakor da je besede izgovoril nekdo drug. Sedel je na kavč. Telo se mu je oregibalo obotavljivo in previdno, mišice in žilve pa so mu ob hudi slabosti, ki ga je prežemala, svojevoljno poskakovali. "Odpelji ju domov, slišiš," je rekel in težko zadihal. "Odpelji ju domov, kar odpelji ju, Kara

vse lepo odpelji domov. Vsakdo, kdor ima dom, naj gre domov."

Ingram je naglo stopal k njemu in mu vzel revolver iz roke. "Vrnil se bom," je rekel in se dotaknil Earlove rame. "Nikar ne skrbi." Obliznil si je ustnice in hotel reči še nekaj; jeza mu je splahnela.

"Vrnil se bom," je rekel. "Ti se pa spočiji."

Earl je legel na kavč in začel dihati skozi usta. Z bleščetimi, bolanji očmi se je zadržal v Ingrama in neobgledno prikimal. "Počakal te bom, Sambo. Nič drugega mi ne preostane."

17.

Crossroads je ob treh zjutraj mirno spal v blede mesečini. Njegove uhlje so bile čisto prazne, sunki vetra so se le tu in tam zagnali v platnene strehe pred nekaterimi trgovinami in delavnicami.

Izjemo sta tvorili samo bencinska postaja in lekarna ob državni cesti, ki sta ostajali vso noč odprti. Bili sta razkošno razsvetljeni in sta bili podobni dvema samotnima svetlimi zastavama sredi morja teme.

Na policijski postaji v občinskem poslopju je pred sheriffovo mizo sedel Kelly. Na pepelniku poleg njegovega komolca je dogoreval cigaretni ogorok. V rokah je imel sveženj zabelezk in poročil. Morgan se je odpravil domov, sheriff in nekaj Kellyjevih ljudi pa se je ukvarjalo s cestnimi zaporami okrog Crossroadsa.

Kelly se je skupaj s stolom zasukal proti zemljevidu, ki je visel na steni. Zapičil je pogled v črni krog, ki ga je sheriff zarisal južozahodno od Crossroadsa. Precej velika vrata, je pomislil. Prevelika, preohlapna Begunca sta sicer v past; cestne zapore so učinkovito

prečesavale promet, ki je šel skozi mestce in njegovo okolico. A preostalo jima je še dovolj prostora, po katerem se lahko prosto gibljeta, preden se jima zanka zadrge tesno okrog vratu. Utegnila bi prizadejati komu kaj hudega. Ujeti ju je treba čim prej. To je zdaj najvažnejše.

Dej naloge je reševal Washington. Spoznal so ubitega roparja. Bil je Burke, nekdanji policaj iz Detroita, ki so ga odpustili, ker je uporabljal svojo policijsko značko kot pokrivalo za zasebne zbiralske strasti. Zanj je zdaj že vsega konec, je pomislil Kelly. Poskusil je zadeti terno, pa je zgrešil za celo miljo. Washington zdaj zasleduje nekega Novaka, ki je bil zadnjih nekaj mesecev tesno povezan z Burkejem. Novak se napada na banko morda ni udeležil. A to je treba še dokazati. Zasledovalo ga je kakih ducat agentov in pa policija sicerne zvezne države posebej. Temu je štetih le še malo prostih ur.

To se pravi, da se je treba posvetiti samo temu dvema, ki sta v pasti. Najprej črnc John Ingram. Philadelphiajska policija ga je skrbno nadzirala. Že nekakrat se je znašel v čudnih zadevah. Poznali so ga kot dobrodušnega možakarja, poklicnega igralca, enega izmed štirih bratov, od katerih so imeli ostali trije odgovorne službe in neomadeževano preteklost. Ingram je Kellyja vznemirjal; zdelo se mu je, da ta človek sploh ne sodi v tako družino. Bančni roparji sodijo vsi v en razred ljudi. Običajno so to nemirni, nebrzdani ljudje, ki se ne menijo za tveganje in nevarnosti. Težko jih je ustaviti, ker kaže, da banke izzivajo njihovo izobčeno naravo, lahko pa jih je spoznatil naropani denar neizogibno potratijo na prav neumen način, popivajo in pretepajo se in sploh izzivajo, dokler jih naposled ne zaloti oko postave.

TELEVIZIJSKE
NOVICE

V prihodnjem šolskem letu bodo Svedski vskladi učne ure in šolske televizijske oddaje, ki bodo po trikrat tedensko. Doslej so šolska vodstva najbolj zanimala za prikaz aktualnih dogodkov.

Proti koncu šolskega leta so uvedli na Češkoslovaškem redne televizijske oddaje po izkušnjah iz let 1958-59. Gledalo jih je poldrugi milijon učenec in dijakov.

Nizozemska televizija bo je seni odprla v Hilversumu šolo, ki naj bi usposabljal televizijske sodelavce: snemalce, režiserje, poročevalce in radijske sodelavce.

Prve dni septembra se bodo v Bergamu četrtič zbrali ustvarjalci televizijskih dokumentarnih filmov. Lani je prejel prvo nagrado Hartov film "Utrip pristančiča".

Ameriški dopisnik nekega londonskega lista je sporočil, da doživljajo programi televizijskih družb v ZDA velike spremembe. Oddaje "Vse ali nič" izginjajo, tudi filmov o Divjem zahodu je baje čedalje manj na račun informativnih sporedov in komentarjev.

PO J. L. JARIESSU

BRODOLOMCA NA KORALNEM MORJU

RIS: MIHAALIC

22. Toda brodolomci so bili izčrpani. Ko se je mrak zgostil in je nad morjem kraljevala tišina, so kmalu zaspali vsi po vrsti.

Jakca je prebudilo silovito vpitje in treskanje gorjač. Planil je pokonci ter zaslišal prviranje in sopenje ljudi, ki so se obupno borili za življenje.

"John, John," je zastokal, ne vedoč, kam naj se skrije.

Vtem je zagledal velikega poglavarja, ki je z gorjačo zamahnil ravno proti njemu. Jakcu se je po čudežu posrečilo, da se je ognil udarec in odbil tudi kopje, ki ga je oplazilo. Poglavar se je ujezil in planil na denj, toda deček se je kot jegulja izmuznil njegovi mišičasti roki. Poblazneli divjak mu je hotel prerežati vrat. Jakca pa je zagrabil za bodalo, ne da bi prvi hip sploh čutil, kako se mu je ostrina zarezala

v prste prav do kosti. Cut-cut, ki je imel na vesti že mnogo ljudi, je presenečen postal in motril bojevitiga dečka v svoji jekleni roki. Potem ga je vrgel in pritisnil ob tla s kolenom. Vendar mu je fant spet ušel. Uščipnil ga je v bedro, se nekako skobalil izpod kolena, skočil in zdivjal proti morju. Tekel je kot še nikoli, naravnost, ne da bi gledal, kam ga nesejo noge.

KAZBA KRVAVI IZ TISOČ RAN

Vojna je večkratno stopnjevala bedo v domači četrti alžirskega glavnega mesta

"Ob sedmih popoldne sem se odpravil mimo stražarskega mesta francoskega padalca v kazbo, četrti domačinov v alžirskem glavnem mestu," pripoveduje dopisnik. Po njegovih zapisih posredujejo bralcem podoben podoben kazbo v Alžiru, kjer se na tesnem prostoru stiska blizu 100.000 ljudi. "V minulih nekaj letih se je stalnim prebivalcem pridružil precej beguncev, žena, otrok in mladinec, ki niso nikjer vpisani in ki o njih nimajo upravni organi niti rojstnih podatkov."

"Alžirski Francozi pred elegantnim hotelom so me svatili," pripoveduje poročevalec, "češ naj ne tvegam večernega sprehoda po kazbi. Nasvetov in svaril sem dobil več kot preveč, preden sem šel. Najprej se sploh niso zmenili za me kramarji pred tesnimi prodalnimi in mladi ljudje, ki so stali v gručah. Navsezadnje sem poprosil prvega fanta, naj me popelje po kazbi. Pripravljeno je bil, brž ko je izvedel, da ne delam za francoske liste.

Na kamnitih stopnicah v ozkih uličicah so posedali mladi Alžirci in platenih hlačah, ki so značilne za sodobni mladi svet. Drugod bi jim rekli hulanji ali kako drugače, ti mladi ljudje pa natanko vedo, kaj hočejo: delo, enakopravnost, nacionalno neodvisnost. Večinoma so brez dela ali pa delajo s skrajšanim delovnim časom. Kazali so listine z žigi. Spoznal sem, da živijo tako rekoč od zraka.

Po decembrskih demonstracijah se je njihov položaj znatno poslabšal. Evropska podjetja v Alžiru zmanjšujejo dejavnost, Alžirec pa sploh več ne jemljejo v službo. "Ferhat Abbas ti bo dal delo," se glasi odgovori mladim ljudem iz kazbe, če iščejo zaposlitev. S svojim rasnim sovraštvom si alžirski Francozi slabšajo položaj, saj se tudi zaradi takšnega njihovega stališča množijo vrste alžirskih borcev za osvoboditev.

Presunljiva podoba "stanovanjske votline": ljudje živijo v njej brez luči in sonca. Morda je tako že več sto let, vojna pa je le še stopnjevala bedo, ker se je zgrnilo v kazbo mnogo novih ljudi. Dva alžirska delavca si svetita v "stanovanjski votlini" s petrolejko, čeprav imata napeljano elek-

triko, ki pa je predraga za njune priložnostne dohodke. Begunska družina - hroma starša in podhranjena mlada žena z dvema otrokoma - mi je dovolila vstopiti šele na dolgo prigravarjanje alžirskega spremljevalca. Videl sem večerjo te tričlanske družine: dve pesti "kususa" (posebnega prosa) se je kuhalo v loncu na tleh, na prtiču zraven pa sem videl štiri paprike in prgišče zelenih hrušč, očitno za priboljšek.

Na starih ljudeh opaziš sledove prestopanega strahu, saj v kazbi skoraj ni družine, ki bi ne imela svojca med zaprtimi,

Ruda z morskega dna

Kljub izpolnjenim metodam za predelavo rude je izkoriščanje mnogih starih rudnikov po svetu slabo donosno, zato so jih že precej opustili. Zadnje čase strokovnjaki precej razpravljajo o kovinah, ki jih sicer primanjkuje, v morski vodi pa jih je dovolj. Po približnih ocenah vsebujejo svetovna morja okoli 15 milijard ton bakra in prav toliko mangana, razen tega pa velike množine bora, urana, itd. Številke se zdijo na prvi pogled astronomske, vendar je treba upoštevati, da je morij skoraj trikrat več kot kopnega.

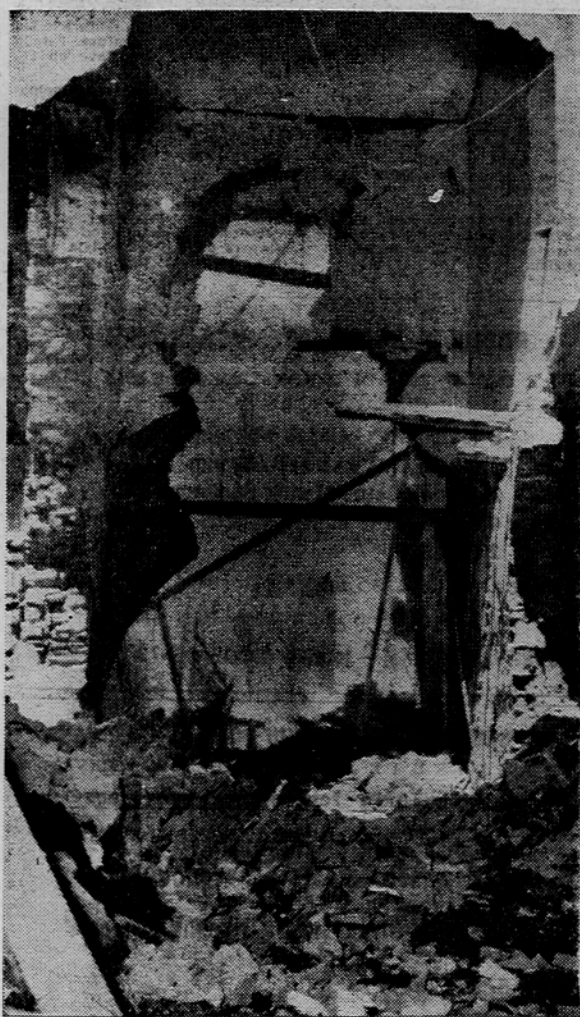
Za zdaj še ni računov, ki bi kazali, da bi se izplačalo - z izjemo magnezija - pridobivati kovine iz morja, nasprotno pa sodijo nekateri strokovnjaki, med njimi geolog Marrow, da bi lahko izkoriščali rudne usedline na morskem dnu. Po njegovem mnenju bi se izplačalo tako pridobivati mangan, ki pokriva dno v kepar pod organski usedlinami. V rudnih keparih, tolikšnih kot jabolko - je razen mangana tudi precej kobalta, niklja in bakra. Potem ko so proučili svetovna morja, so delno že izdelali zemljevide površinskih rudnih ležišč na oceanskem dnu.

V takih rudnikih bi uporabili posebne sesalne naprave, pomagale pa bi tudi podvodne televizijske kamere. Ing. Marrow je za nekatera področja postregel z ustreznimi računi, vendar bo treba premagati še vrsto težav, preden bo mogoče uresničiti njegovo zamisel, med drugim začrtati pomorske meje in sestaviti pravna določila o izkoriščanju teh rudnih ležišč. Pri tem niso izključeni spori, saj so na primer ameri-

izgubljeni, mučeni. Mladina se ne boji, v sedmih vojnih letih je zrasla, se zbudila in se navzela idealov nacionalnega osvobodilnega gibanja. Mladi ljudje, ki sem z njimi govoril, so bili skoraj vsi brez dela ali pa le priložnostno zaposleni, vendar ni nobeden izmed njih sprejel mojega vabila na kavo, hkrati pa so se vsi trudili, da bi mi po svojih močeh izkazali gostoljubnost. Edepi izmed njih mi je pokazal dolgo brazgotino na plečih. "Spomin na zaslivanje," je rekel.

In vendar - vsaj v glavnem - ni sovraštva, predvsem ne resnega. Mladi ljudje prijazno sprejmejo vsakega Evropejca, celo Francoza, če z vedenjem dokaže, da je pripravljen govoriti z njimi kot s sebi enakimi. To sem razbral iz njihovih besed, ko so mi na sprehodu po kazbi kazali sledove strelor, porušene hiše in stožaste jame, ki so jih napravile bombe iz rok francoskih skrajnežev. Na teh ranah še ni zrasla brazgotina....

O. S.

Sled bombe v steni enega izmed porušeni bivališč v kazbi

Podatki iz zračnih mehurčkov

Po plasteh ledu ugotavljajo podnebne spremembe na našem planetu

Velike množine nad 3.000 m debelih ledenih plasti na Antarktiki in Grönlandiji veljajo za najbolj nenavadne prirodne arhive, ker so se v postopno zmrzujoči vodi ohranili številni sledovi preteklosti na našem planetu. Bogato gradivo čaka, da ga bodo proučili znanstveniki, ki so v tej zvezi izoblikovali zadnja leta več raziskovalnih metod, večina zasnova na analizah izotopov. Podatki o množini izotopov vodik, kisika in ogljika v ledu pomagajo strokovnjaku pri ugotavljanju podnebnih sprememb na našem planetu.

Raziskave v tej zvezi so velikega pomena, saj je ob poznavanju zakonov v preteklosti mogoče sklepati o prihodnosti. Usoda sedanjih celin je odvisna od glaciološke prihodnosti Zemlje. Če bi se stajala polovica tega ledu, bi se morala morsk gladina dvigniti za deset in več metrov, to pa bi pomenilo, da bi voda zalila na primer London in Pariz. Če pa bi spet prišla ledena doba, bi segli ledeniški jeziki od severa do Bruslja in z Alp do Lyonsa v Franciji.

Starost izkopanin ugotavljajo z radioaktivnim ogljikom 14. To velja tudi za led, seveda s to razliko, da znanstveniki proučujejo zrak, ki se je pred davnimi leti ujel v ledene mehurčke.

Po tem je mogoče izračunati starost podzemskih voda. Vzemimo, da bi imela voda iz arteškega vodnjaka prav takšno radioaktivnost kot tekoča voda na površini. To bi pomenilo, da so podzemski ležišča živa, se pravi, da vanje stalno doteka površinska voda. In seveda nasprotno: če v vodi iz arteškega studenca ni sledov radioaktivnosti, je bila voda tako dolgo pod zemljo, da je radioaktivnost povsem izginila. Po tej metodi so v Izraelu pred štiri leti izračunali tudi to, kdaj bo usahnila voda iz arteških vodnjakov. Seveda je metoda uporabna le za proučevanje do 50 let v preteklost, ne pa tudi v Sahari, kjer so globoke pod površino velika ležišča vode že nekaj sto let.

Pomanjkljivost bodo odpravili s proučevanjem kisikovega izotopa. Seveda ne bo šlo več za radioaktivno metodo ob uporabi Geigerjevega števca, temveč za spektralni prikaz množine atomov.

Motoskaf, motorni čoln z nekaterimi avtomobilskimi elementi, je ena izmed novih zamisli tehničnih strokovnjakov pri italijanskih turističnih organizacijah. Krmar takega vozila se mora spoznati na avtomobilsko vožnjo in na jadranje hkrati

20 let naše ljudske revolucije

PONEDELJEK, 24. JULIJA:

DUVNO OSVOBOJENO

Dva bataljona III. sandžaske brigade in deli bataljona "Vojin Zirojević" so na današnji dan 1942 napadli Sujico pri Duvnu in jo po krajšem boju zavzeli. V noči med 24. in 25. julijem pa so enote I. proletarske brigade osvobodile Duvno.

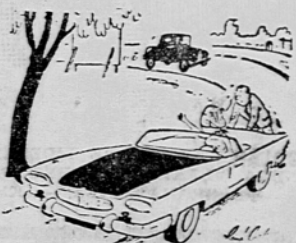
NAPAD NA ŽUŽEMBERK

V noči med 24. in 25. julijem 1943 so Gubčeva, Tomšičeva, Cankarjeva in Serčerjeva brigada napadle Žužemberk. Po ogorčenih bojih in juriših so brigade pregnale Italijane in belogardiste iz Žužemberka v Zafaro. V tridnevni bojih s sovražnimi kolonami, ki so prodirale proti Žužemberku, je bilo ubitih in ranjenih nad 600 sovražnih vojakov.

TURISTIČNA NOVOST: BOTEL

Pred leti se je začel uveljavljati "motel", hotel za avtomobiliste, v letošnji turistični sezoni pa se je najprej na Nizozemskem in nato še na Irskem razširila novost: botel, turistični hotel na ustrezno preurejeni barki ali splavu.

Neka nizozemska turistična agencija je zasnova zamisel že predlaskim, vendar se nekako ni obnesla. Pravijo, da tudi zaradi finančne. Prvotno so namreč imenovali hotel na vodi "floatel", letos pa so jih prekrstili v "botel". Če vas zanese pot v Rotterdam, vsepovedno opazite puščice, ki kažejo proti pristanom, kjer stopite na barko, da vas popelje v tak plavajoči hotel. Letos je precej kandidatov za tak dopust, zato je turistična organizacija s patentno prijavo zaščitila naziv za svojo zamisel. Turisti, ki so hotelski kandidati za večdnevno hrano in prenočišče, križarijo določen čas po rokavih spodnjega toka Rena.

"Pohiti John, menda vendar ne boš dovolil, da naju prehitita tista škata..."

Himalajske rastline

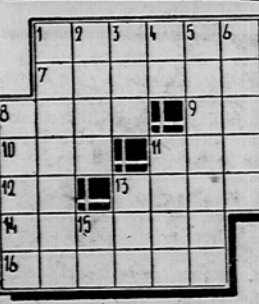
Odprava, ki so jo sestavljali indijski in sovjetski naravoslovci, je tri mesece zbiral rastline in semena na indijskem področju Himalaje ter v pokrajini Assam in na indijskem jugu. Skupno so nabrali 750 rastlin, zdaj pa nameravajo ugotoviti njihove prilagoditvene sposobnosti za rast na posameznih sovjetskih področjih z druganim, obično hladnejšim podnebjem. Razen tega so kupili v indijskih drevesnicah sadike 500 drevesnih vrst. V letošnjem poletju bodo indijski naravoslovci proučevali in zbirali rastline na sovjetskem ozemlju.

SVAKOV PORTRET

Nekaj mesecev po smrti svojega moža se je mlada vdova poročila z njegovim bratom. Potem so imeli goste. Eden izmed njih se je zamišljeno zagledal v poknikovo sliko na steni. Gospodinja je to opazila in brž pojasnila:

"Ah, sklo gledajte. To je portret mojega pokojnega svaka."

Križanka

VODORAVNO: 1. pristop, dohod, 7. brezkužnost, sterilnost, 8. angleški filozof, pozitivist (John Stuart), 9. avtomobilska značka okraja Tigrad, 10. žensko ime, 11. krajše časovno razdobje, 12. kratica za poljsko valuto, 13. jutranja zarja, 14. strokovnjak za raziskovanje tal, 15. celokupna oborožena moč države.

NAVPIČNO: 1. nemški tehnik, graditelj prvih avtomobilov (Gottlieb), 2. brusni kamen za koso, 3. kurir, odposlanec, 4. začetnik mladega slovenskega pesnika, 5. užitna morska školjka, 6. karta pri taroku, 8. redka marmelada, 11. predgovor, začetek, 13. pozeženje, strast, 15. znamenita težka italijanskih tovornih avtomobilov.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE
VODORAVNO: 1. statist, 8. Pevca, 9. Ilir, 10. M(h)al (Solohov), 11. raj, 12. rek, 13. IV, 14. sena, 15. Libanon, 17. avpment.

Hlito pripravljeno kosilo

Stročji fižol po holandsko, za beljen krompir, solata, stopen beljak v kozarcu.

Fižol: tričetrt kg fižola v stročju, dva rumenjaka, limona, pet dljg surovega masla, čebula in sol. - Mlado fižolovo stročje očistimo, zrežemo ali razložimo na manjše kosčke. Fižol damo v kozlico, prilijemo malo vode in dušimo. Kosilo bi bilo najhitreje pripravljeno, če bi fižol dušili v ekonom loncu in hkrati skuhal tudi krompir. Čas kuhanja bi se skrajšal vsaj za četrtino. Ko je fižol že skoro mehak, razrežemo rumenjake s tremi žlicami vode, da se peni. Dodamo drobno sesekljano čebulo, nastrežemo limonino lupinico in limonin sok. Z limoninim sokom dolijemo še dve žlici vo-

de. Omako stepamo nad soprozo, da se zgosti, a zavreli ne sme. Omečamo kosček presnega masla in ga vmešamo z omako. Skuhan fižol damo v skledo, polijemo z omako in takoj postrežemo. Po- leg damo zabeljen in s peteriljem potresen krompir ter gljavato solato.

Beljak v kozarcu: potrebujemo dva ali tudi več jajčnih beljakov. Za vsak beljak žlico sladkorja v prahu in žlico svežega sadnega soka. Beljake zlijemo v močan visok kozarec ali primeren lonec, dodamo sladkor in stepamo z metlico toliko časa, da se naredi gosta bela pena. S peno napolnimo visoke kozarce in oblijemo s sadnim sokom. Ponudimo s piškotnim postrežem.